AYLIK MİZAH DERGİSİ • YIL : 8

KARİKATÜR

SAYI : 91 • EKİM / 2000

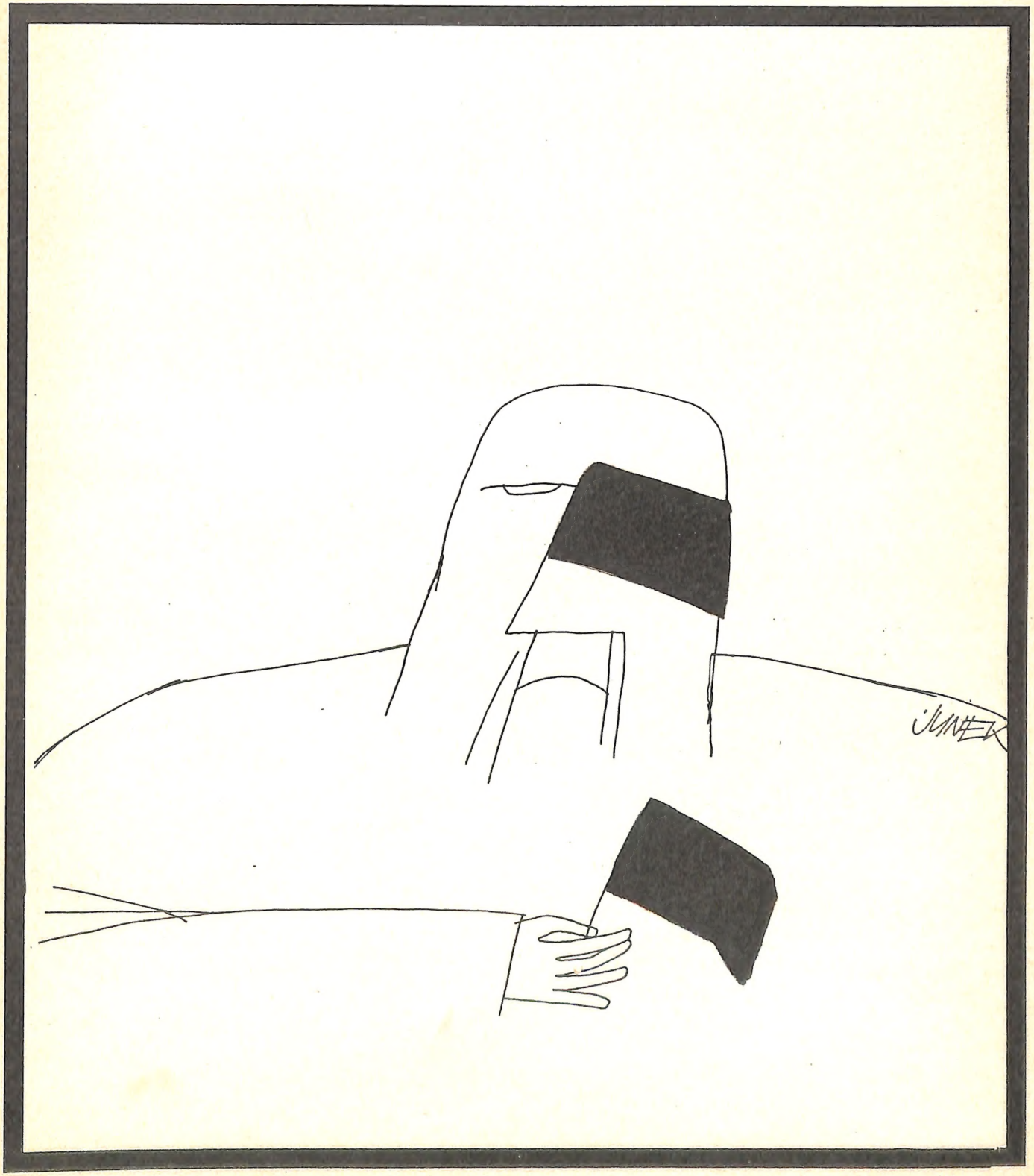

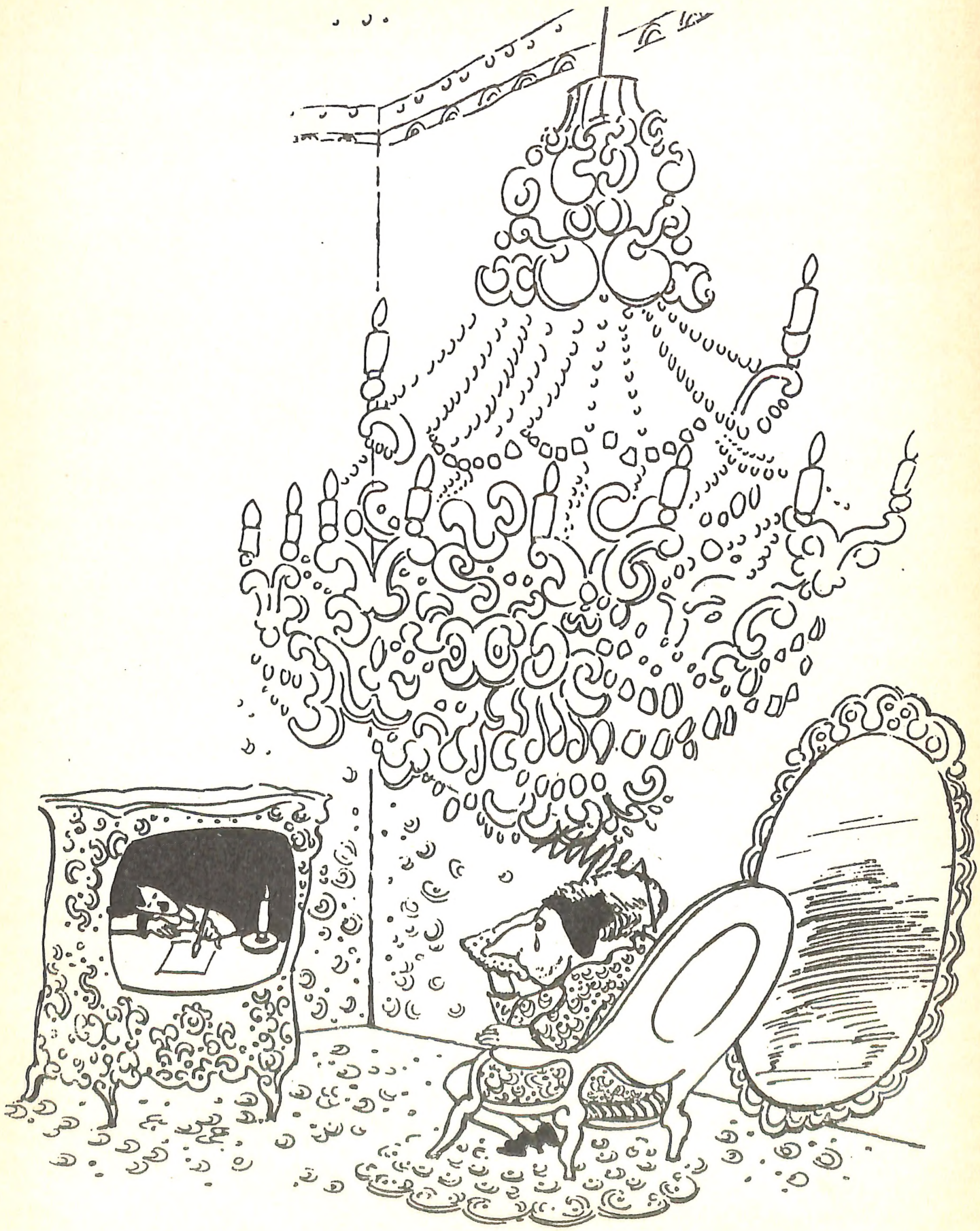

SAHİBİ VE YAYIN YÖNETMENİ
KARİKATÜRCÜLER DERNEĞİ
ANKARA TEMSİLCİLİĞİ ADINA
METİN PEKER

YAZI İŞLERİ MÜDÜRÜ
MURAT ÖZMENEK

YAYIN KURULU
BÜLENT OKUTAN
CUMHUR GAZİOĞLU
HİCABİ DEMİRCİ
OKTAY BİNGÖL
ORHAN TÜLEYLİOĞLU
MURAT SAYIN

KATKIDA BULUNANLAR
ALİ ULVİ ERSOY
ALİ ŞUR
ALİ ŞÜKRÜ FİDAN
AHMET ERKANLI
AKIN ÖNDER
BAYRAM ALİ KARA
CEM KOÇ
CEM KENAN ÖNGÜ
CEMAL ARIĞ
CEZMİ ERMİŞ
CİHAN DEMİRCİ
ERDOĞAN KARAYEL
ERGİN GÜLEN
EROL ÖZDEMİR
ERAY ÖZBEK
FETHİ DEVELİOĞLU
HÜSEYİN ATABAŞ
HÜSEYİN TANYERİ
HASAN CEYLAN
HASAN UYSAL
HASAN SEÇKİN
GÜNGÖR KABAKÇIOĞLU
İBRAHİM TAPA
İZEL ROZENTAL
İSMET LOKMAN
KADİR DOĞRUER
MEHMET BALTAOĞLU
METE GÖKTÜRK
MÜMTAZ İDİL
MUSTAFA BİLGİN
NECATİ ABACI
NURİ BİLGİN
OĞUZ GÜREL
ÖZCAN ÇALIŞKAN
ÖZGÜR ARHAVİLİ
RUHİ TEK
TONGUÇ YAŞAR
SEÇKİN TEMUR
SEMİH POROY
SERDAR ÇAKIRER
YENER ÇAKMAK

DERGİ TEMSİLCİLİKLERİ
Bursa/Mümin Bayram/İzmir·Cem Koç/
Trabzon·Adnan Taç/Sinop·Seyit Saatçi
Zonguldak·Kürşat Coşkun

DİZGİ: DAMAR LTD. ŞTİ. · ANKARA
Özveren Sok. 3/8 Demirtepe Tel: 0.312. 232 01 11

BASKI: YORUM MATBAACILIK · ANKARA
Fevzi Çakmak Sok. 15/A Tel: 0.312. 229 00 76

İRTİBAT VE YAZIŞMA ADRESİ:
Konur Sok. 31/10 Kızılay-ANKARA Tel-Faks: 0.312. 417 37 28

POSTA ÇEK NO: 104902 METİN PEKER
Altı Ay: 13.200.000 TL - Bir Yıllık: 26.400.000 TL.
Altı Ay: 12.000.000 TL. Bir Yıllık: 24.000.000 (Resmi Dairelere)

KAPAK KARİKATÜRÜ: DUSAN JUNEK(SLOVENYA)

Karikatür Dergisi'ndeki eserler yazılı izin alınmadan kesinlikle yayımlanamaz.

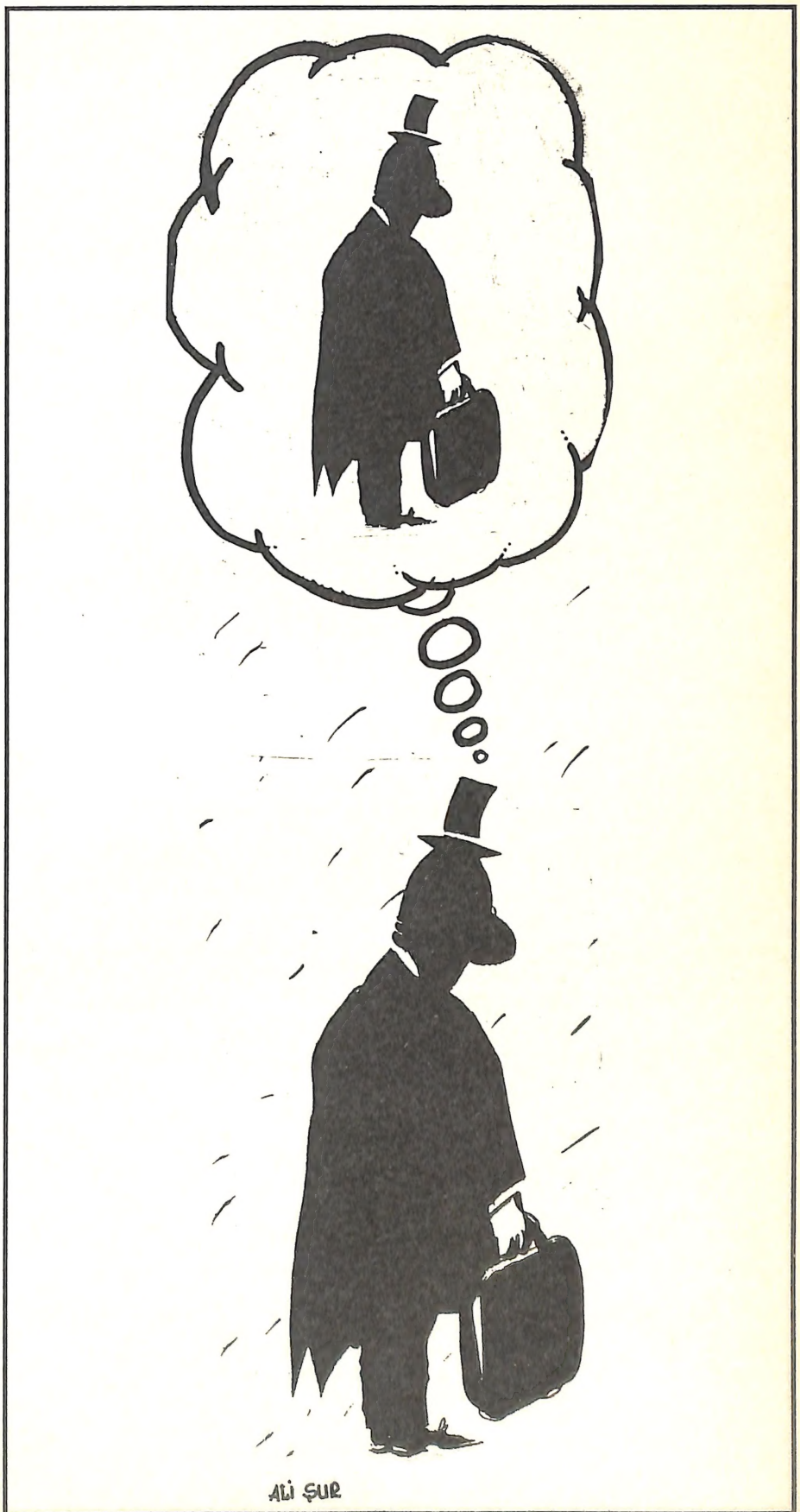

ALİ ŞUR

ÇİZGİ YERİNE

•

MÜMTAZ İDİL

•

UYANIN KÖLELER

Karikatür dergisine yazı yazmaya kalkıyorsanız eğer, hep komik birşeyler yazmak gereksinimi duyuyorsunuz.

Bu ortamda ciddi birşey yazabilmenin olanağı var mı? Ne yazarsanız yazın, ucu güldürüye uzanacak. Oysa ben, Devlet tiyatrolarının durumundan, sinemanın geleceğinden, ne bileyim, yurt dışına kaçırılıp da almayı düşündüğümüz tarihi eserlerimizden söz etmeyi yeğlerdim. Ya da dünyanın bir ucundan salt Gelibolu'da yanan ormanımızı yeniden yaşatmak için gelen öğrencilerden...

13 yaşındaki bir çocuğun ihmali sonucu bütünüyle kül olan 4 bin hektar alanın yeniden yaratılması için gelen öğrencilerde, öğretim üyelerinden falan filan...

Bunlarla "solcular" uğraşsın...

Bu yazı yayımlandığında çoktan sona ermiş olan birleşme kurultayı, yeni soluklar getirecek.

Siz hiç uyum içerisinde, birbiriyle anlaşan ve tek bir lidere inanan sosyal demokrat gördünüz mü? Örgütlenmek tarih boyunca hep ilkel toplumların bir özelliği olmuştur. ilkel komünal toplumlar örgütlenmiştir, Hitler'in faşistleri, Stalin'in despot subayları örgütlenmiştir... Sosyal demokratlar Fransız İhtilali'nden bu yana sürekli birbirlerini "gammazlamaktan" öteye gidememiştir. Yalan mı?

Kaç liderimiz var? Sayısını biliyor musunuz? Karşı durduğumuz düşüncenin kaç lideri var, onun sayısını elbette biliyorsunuz. Onlar hep tektir, tek kalacaktır.

Varolan düzenden hoşnut değilsiniz, ama değiştirmek için en ufak bir çaba gösteremiyorsunuz, göstermiyoruz. Öylesine zor ki... İnsan haklarından dem vurmaya kalksanız, başınıza ya da bir yakınınızın başına bir şey gelmedikçe aklınıza bile gelmez... Para sıkıntısı , enflasyon... Geçiniz!.. Bugünlerde açıklandı ya, önümüzdeki birkaç gün içinde zam var. Sevgi, aşk vb. gibi konular ise bireysel platformda zaten çözülüyor (intihar gibi). Biz biliriz birbirimizi...

Geriye bir tek şey kalıyor: Umut... Böyle düşününce zaten yüzünüzü göğe çevirmek zorunda kalıyorsunuz. Bunun adresi de belli...

Bunları yazan biri olarak, farklı mı davranıyorum? Hayır. Birimiz ötekimizin aynı. Puşkin bundan 200 yıl önce söylemişti:

Uyanın köleler!

Yorganımızı ayağımıza göre uzatıp, kölelerin uyanmasını bekliyoruz hepimiz. Biz köle değiliz ki!

Köle kim?

Saldırgan bir yazı oldu bu. Ama asıl saldırdığım kendim. Siz de kendinize saldırdığınızda, benzer şeyler yapacaksınız. Kızınızı ya da oğlunuzu işe sokan (bu işsizlikte çok önemli) biriyle karşılaştığınızda önünüzü iliklemek ihtiyacı hissediyorsanız, yazıklar olsun.

Victor Jara gibi iki elim bileklerimden kesik, yine de "Yaşasın Şili!" diye bağırabilmeyi çok istiyorum.

Gülünç bir yazı yazmaya çalıştım, ama olmadı.

Olmadı mı dersiniz?

İSMET LOKMAN

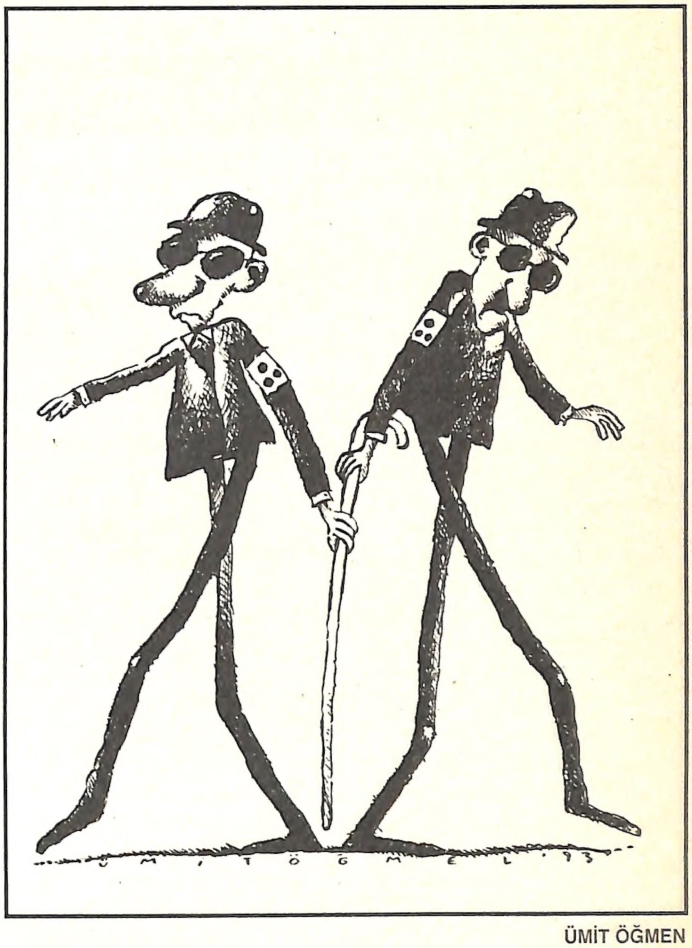

ÜMİT ÖĞMEN

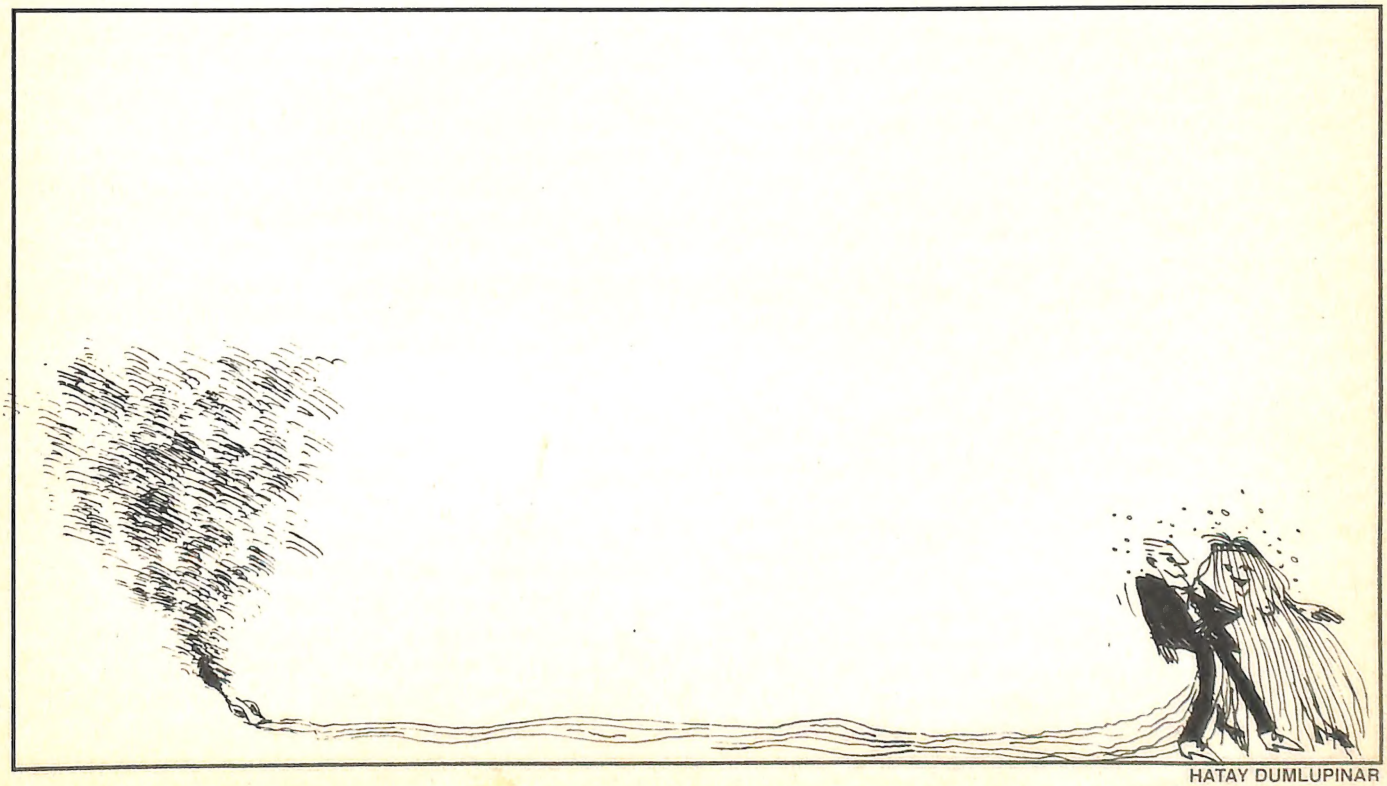

HATAY DUMLUPINAR

dinozorun yeri

hüseyin atabaş

SİYAH - BEYAZ - RENKLİ

Türkiye'de kırk elli yıl önce, gazeteler çoğunlukla altı sayfa ve siyah - beyaz olarak çıkardı. Kimi insanlar da, gazeteyi altıncı sayfadan okumaya başlıyor, diye küçümsenirdi. Çünkü o yıllarda gazetelerin altıncı sayfaları spora, daha doğrusu bugün olduğu gibi, futbol haberlerine ayrılırdı. Ama günümüzde futbol haberleri otuz ikinci sayfadan başlıyor, kırkıncı sayfaya dek sürüyor. Siyah - beyaz dönem ile renkli basın dönemi arasında böyle bir "süper spor" farkı, daha doğrusu "çağ atlama" ayrımı var. Kuşkusuz, ülkemizde adına, böyle bir "gelişmeden" gurur duyulmalı!

Ama ne yazık ki ben böyle bir atağa ayak uyduramayanlardanım. Önce gazetenin kırkıncı sayfasını açıyorum, her gün o sayfada arz- endam eden cins-i lâtifleri gözden geçiriyorum!.. Kırkıncı sayfada ayrıca çok yararlı, kaçırılmaması gereken haberlere de yer veriliyor. Sağlığınızı korumak istiyorsanız, gazetelerin o sayfalarını ihmal etmeyin, derim. Geçen ayın otalarında "büyük gazete"lerimizden birinde böyle bir haber okudum. Kaçırmış olabilecekleri düşünerek o haberi aktarmak istiyorum.

Başlık şöyleydi: "Dolgun göğüse bakmak spordan faydalı". Ve haber akıyordu: "ABD'de saygın tıp dergisi New England Journal of Medicine, Dr. Karen Weatherby ve ekibinin, güzel göğüslerin erkeklerin sağlık durumuna katkısı konusunda beş yıl süren ve 200 erkeği kapsayan bir çalışmasını yayınladı. Dr. Weatherby, araştırma sonuçlarını anlatırken, 'Büyük göğüslü bir kadına on dakika bakmak, yarım saat spordan daha yararlı, kalp hastalıklarını da yarı yarıya azaltır.'dedi. Dr. Weatherby, 'seksüel heyecan da kalp için sağlıklı ve kan dolaşımını daha iyi hale getiriyor.' dedi. Dr. Weaherby'a göre, iri göğüslere en az on dakika süreyle bakan erkeklerde yüksek tansiyona rastlanmazken, kalp hastalığı oranı da daha düşük çıktı. Büyük göğüslerin cinsel arzuyu artırdığını da belirten Weatherby, 'Her gün güzel göğüslere bakan bir erkeğin yaşamının uzayacağına inanıyoruz' diye ekledi."

Renkli gazetelerimizin ve gazetecilerimizin pazarlama konusunda ne denli başarılı olduklarını artık herkes biliyor. "Pazarlama becerisi" artık günümüz gazeteciliğinin en vazgeçilmez göstergesidir. Haberi aktardığım "büyük gazete"miz de bu anlamda eline geçen olanağı iyi değerlendirmiş. Üstelik okura hizmet babında, haberin üstüne bir yerli mankenimizin çok renkli bir fotoğrafını koymuş ve bir altyazı düşmüş: "ABD"li uzman, erkeklere hayat verecek güzel göğüslü kadınları sayarken Dolly Parton, Demi Moore gibi örnekler verdi. Silikonlu da olsa güzel göğüslere sahip Türk starların başında ise Ebru Şallı var." Yani diyor ki haberi hazırlayan yurtsever pazarlamacı, pardon, gazeteci; "Yerli malı yurdun malı / Her Türk onu kullanmalı." Ancak gazeteciliğe yakışmayan bir yan tutma sezinledim ben bu işin içinde. Şöyle ki, silikonsuz Nadide Sultan dururken, silikonlu Ebru'nun öne sürülmesinin altındaki hesabı merak ediyor insan. Bu konuyla ilgili olarak Yüksek Basın Konseyi'nin dikkatini çekmek isterim!..

Aynı gazetemizin aynı günkü sayısının beşinçi sayfasındaki bir başka haber başlığı da şöyleydi: "Başı 'konuşa penis' olarak simgelediği Başkan Bill Clinton ile ilgili kitaptan bazı bölümler basına sızdı. (...) Eszterhas, kitabında bir bölüm ayırdığı Willard'a şunları söyletti: 'Tatlım, Billy Hilla'yı sevmiyor. Hiç sevmiyor. Beni seviyor. Billy hayatı boyunca beni çok işe koştu ve çalıştırdı, ama hiç de yorgun değilim. İşlevselliğimi asla yitirmedim. Sürekli olarak çalıştım. Zaten Billy bana iyi bakıyor. Neredeyse Billy kadar güneş ışığı gördüm. Fazlasıyla başarılıyım."

Haberleri okurken birden aklıma geldi; feministlerin çeneleri mi aşındı yoksa, hiç sesleri çıkmıyor. Değil mi ki erkeklere, kadınların iri güzel göğüslerine bakarak sağlıklarını korumanın yollarını gösteren bilim, daha doğrusu bilimciler, kadınların neye bakacakları hakkında herhangi bir araştırmaya girme zahmetinde bulunmuyor. Yoksa bilim de antifenimist midir, nedir!.. Aslında gazete sözünü ettiğim iki haberi altalta üstüste getirseydi, hiç olmazsa gereksinme duyan kadınlar "Willard"ü bakılabileceğini çağrışım yoluyla akıl edebilirlerdi.

Bir de "Willard"a çok çalıştığının, ancak az aşındığının söyletilmesi garip, daha doğrusu yanlış geldi bana. Bizim Temel'le Dursun, yaşlarının iyi kemale erdiği dönemlerinde, dertleşiyorlarmış. Dursun Temel'e demiş ki:

- Ula Temel, ben habu mereti ucundan aşınacak sanırdım. Halbuki dibinden duşeyi.

- Öyledır... demiş Temel. Hani ne der bizum şair hemşerimuz Hüseyin Atabaş: "Elli sekiz yaşıma taşıdığın çocukluğun / gençliği de var mıydı, soran yok şimdi. / Bir çizgi daha ekle yüzüme, bir çizgi daha; / meğer kökünden çürüyormuş ve birden bire / ucun ucun aşınacağını sandığım ömür."

Evet, gençlikte gazeteler siyah - beyazdı ama yaşamımız renkliydi. Şimdi gazeteler renklenirken yaşamımız renkliydi. Şimdi gazeteler renklenirken yaşamımız grileşiyor. Germ-Billy de bunu duyumsuyor mu, doğrusu merak ediyorum. "Büyük gazete"mizden dileğim, bu konuyla ilgili sıkı bir ihtihbarat çalışmasına girmesidir. Billy'nin "Willard"ının gerçek durumunu öğrenmek biz okurların hakkı olsa gerek!...

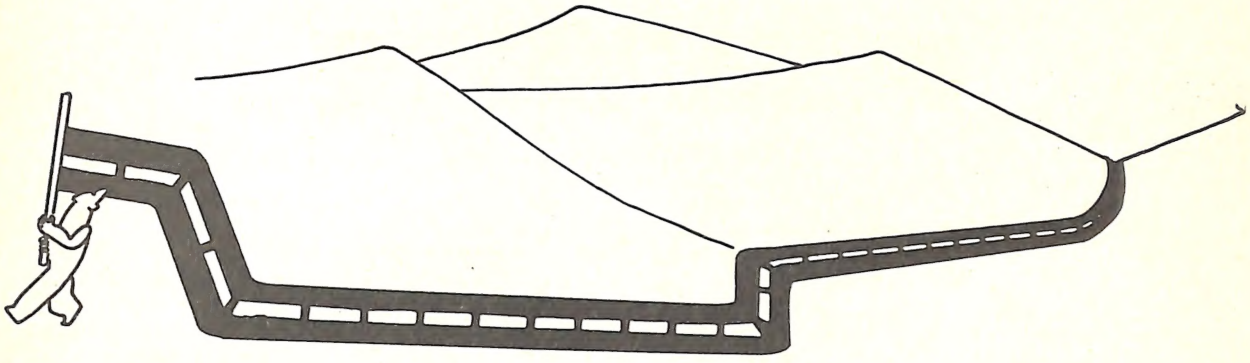

FARUK BELEVİ

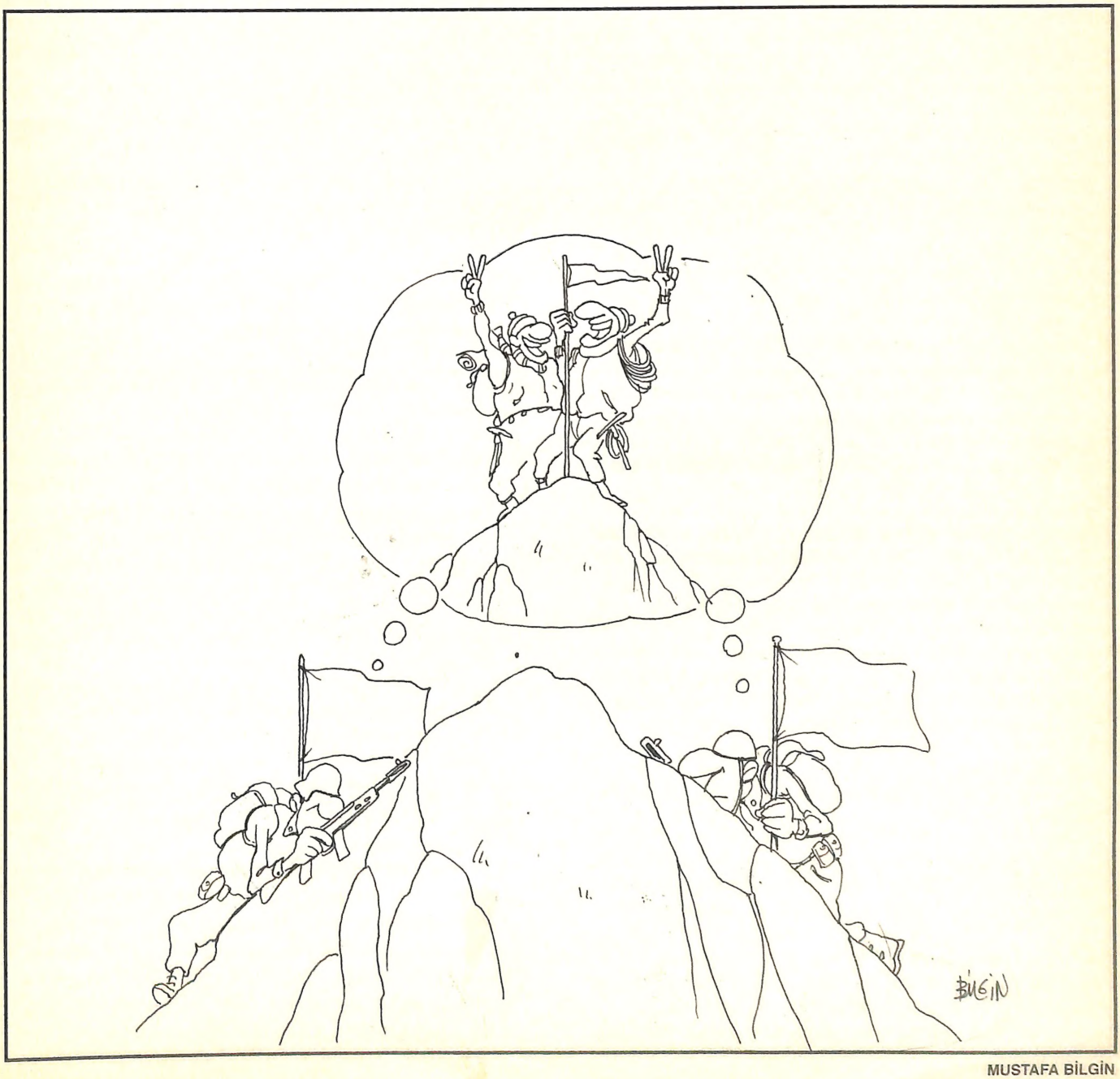

MUSTAFA BİLGİN

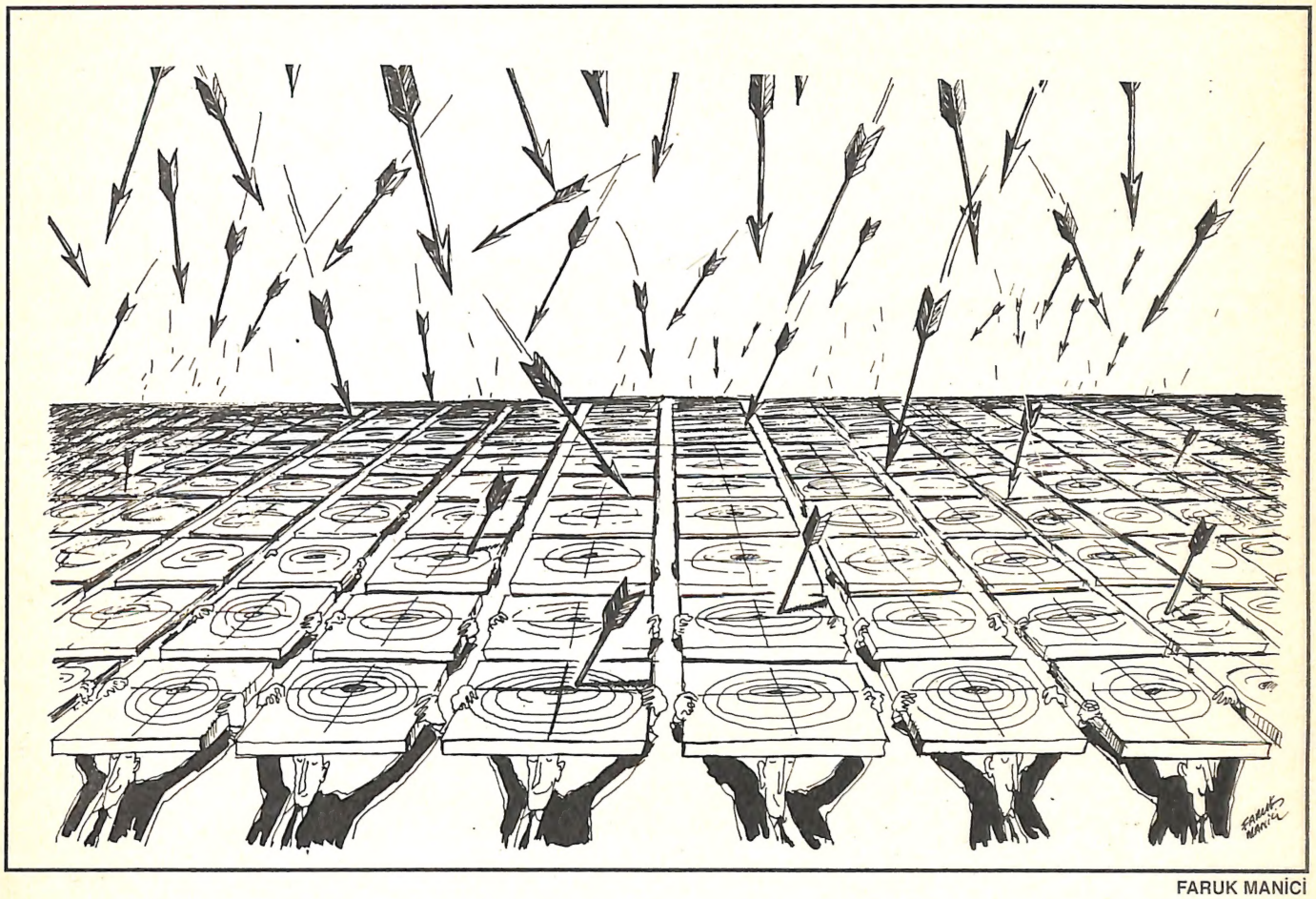

FARUK MANİCİ

RUHİ TEK — TREN PENCERESİNDEN

EŞEĞİN GÖLGESİ

Haydarpaşa-Adapazarı treni sakin sakin ilerliyordu. Katarın dördüncü vagonunda sohbet hararetliydi. Bu anlatacağımı ilk kez Wieland, "Abriden" adlı romanında ele almış. Bir adam yolculuk için bir eşeği kiralar. Yolculuk sırasında sıcaktan bunalıp da gölgesine uzanıp dinlenmek istediğinde, eşeğin sahibi "gölgeyi değil eşeği kiraladığını" öne sürer. İzin vermez. İş mahkemeye düşer. Yargıç, kimin haklı olduğuna karar veremez. Kavga, büyür. Halk gölgeciler ve eşekçiler diye ikiye ayrılır. Anlatan sustu. Tren sallana sallana tarlaların içinden geçmeye başladı.

— Sonra, "insanların aptallıklarını simgeleyen eşek" kurban edilir.

Makinist düdüğünü öttürdü.

Üniversiteli genç kız gülümsedi:

— İsviçreli Friedrich Dürrenmatt bu öyküyü ülkenin çöküşü ile sonuçlandırır. İkiye bölünen halk birbirine düşman olur. Birbirlerini yok etmeye çalışır. Bir grup, bir kundakçıyla anlaşır. Karşı görüşlülerin evleri yakılır. Söndürmek isteyenler engellenince bütün kent yanar. Suçlu eşek, kenti terk ederken kendi kendine söylenir: "Acaba bu öyküde eşek geçekten ben miyim?"

Öyküyü anlatan yolcu, genç kıza baktı.

— Doğru. Bizden de Haldun Taner aynı konuyu işler. Olayı kazanma hırsı ve çıkarcılığa dayandırır. Karşıt görüşlü efendilerin uşakları, efendileri doğrultusunda hareket eder. Uşaklar tutuklanır. Efendiler, çıkarlarına devam ederler.

Tren Tuzla istasyonunda durdu.

Yeni yolcular bindi, trendeki bazı yolcular indi.

YORUMSUZ

Haydarpaşa -Adapazarı treni durunca orta yaşlı yolcu gazetesini açtı. Kendi kendine okumaya başladı. Yanındaki, mırıltısını ister istemez duyuyordu.

— Hamza Işık adlı akli dengesi bozuk bir yurttaş, eski Başbakanlık binası önüne gelerek Cumhurbaşkanının kendisini hükümeti kurmakla görevlendirdiğini söyledi... Ben başbakanım diye bağırdı... Üzerinde koyu renk takım elbise bulunan Işık'ın çevresini saran Başbakanlık korumaları "Tamam, sen başbakansın" diyerek binadan uzaklaştırdı.

Tren istasyondan hareket edince, haber başlıklarını mırıldanmaya başladı:

— Ankara'dan Moskova'ya sert kınama; işkence savıyla tutuklanan astsubay ve er serbest bırakıldı; Faili Meçhul cinayetler çözülecek; Gözaltında kayıplar sürüyor; İki hülle partisi kuruldu; Piyasalarda yapay denge; Enflasyonda tarihi rekor:%150; Nükteli bir çağda masal; Demirel'i korkutan tablo...

Gazetesini büktü, ceketinin cebine koydu.

Haydarpaşa-Adapazarı treni hızını artırdı.

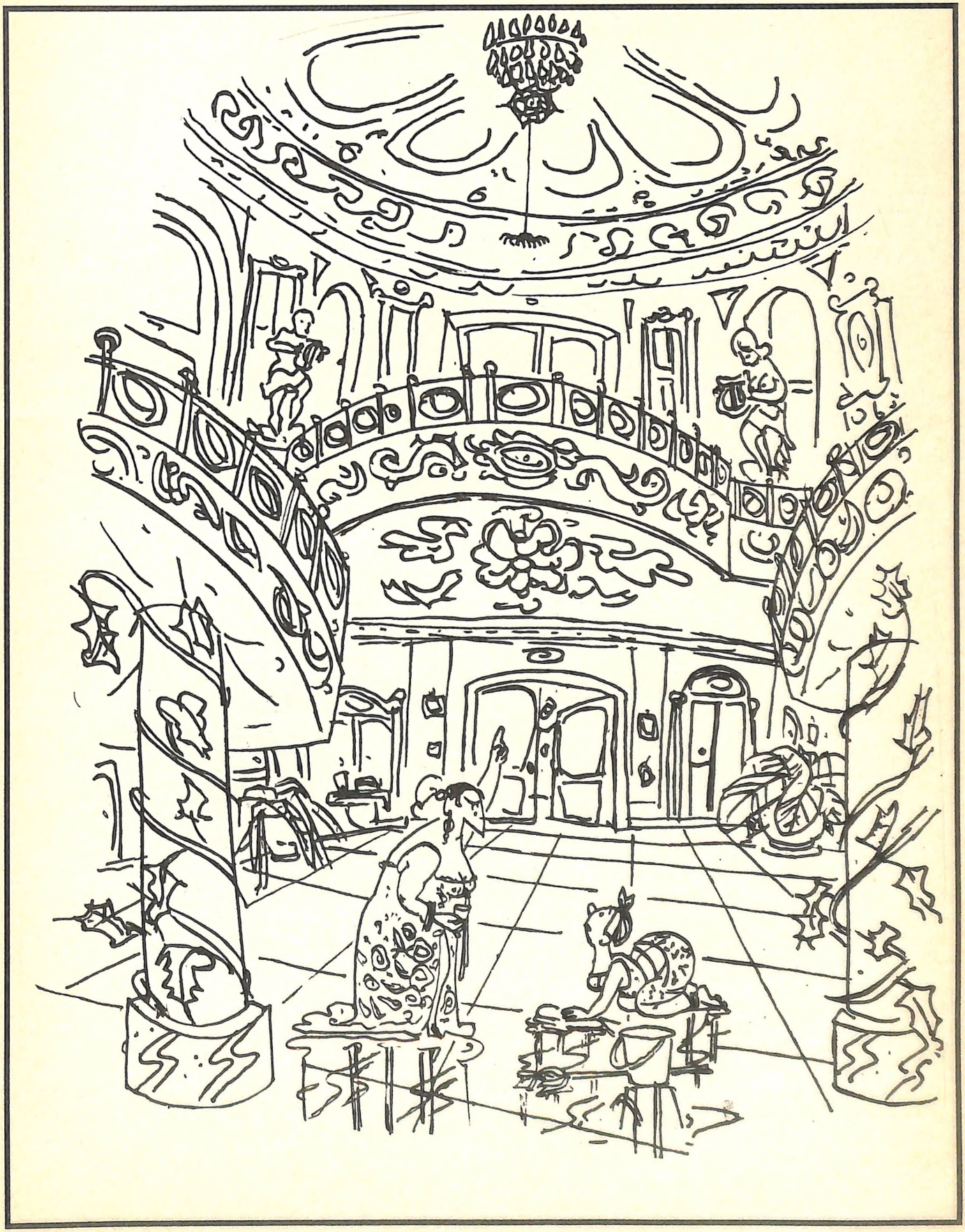

TURGAY KARADAĞ

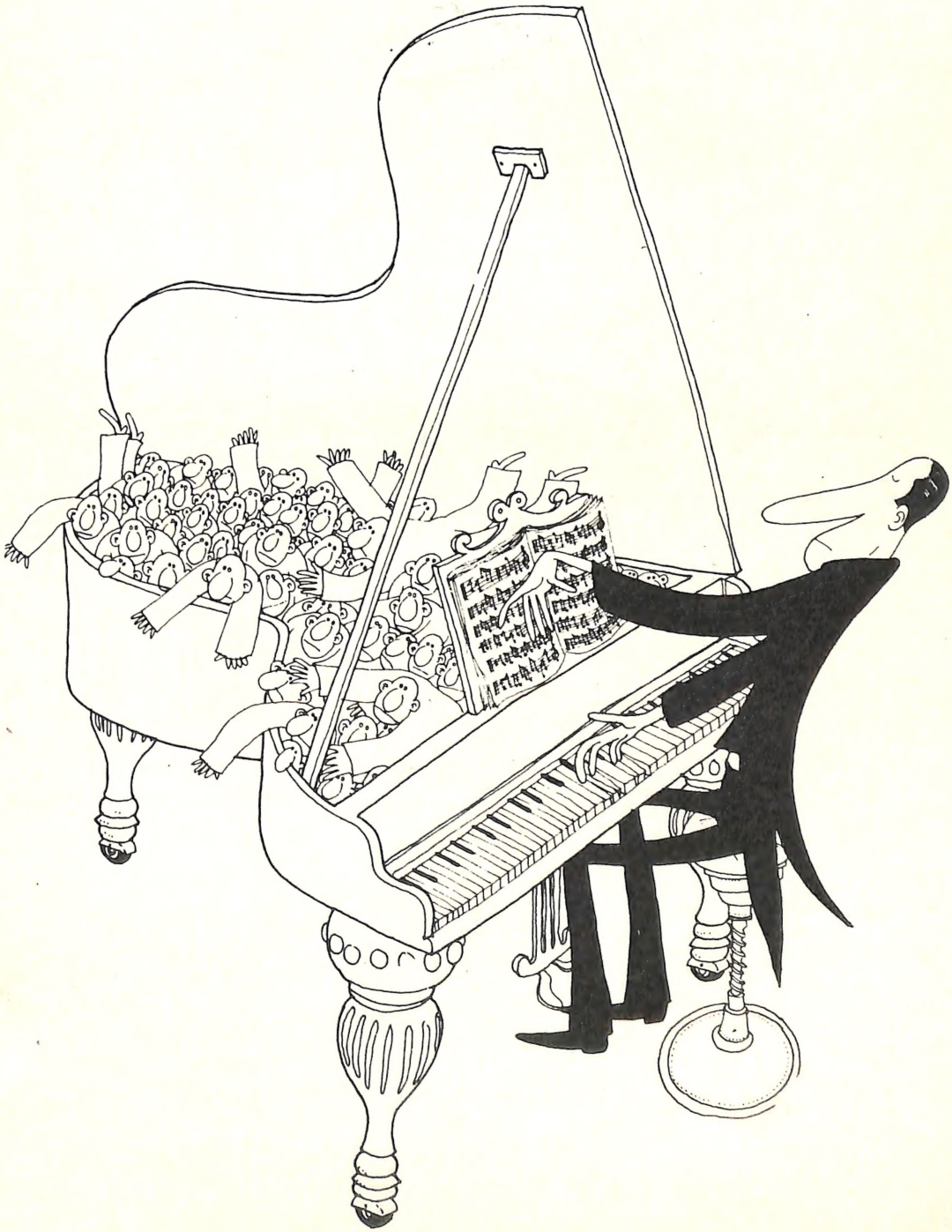

KADİR DOĞRUER

EMRE BECER

MUSA KART

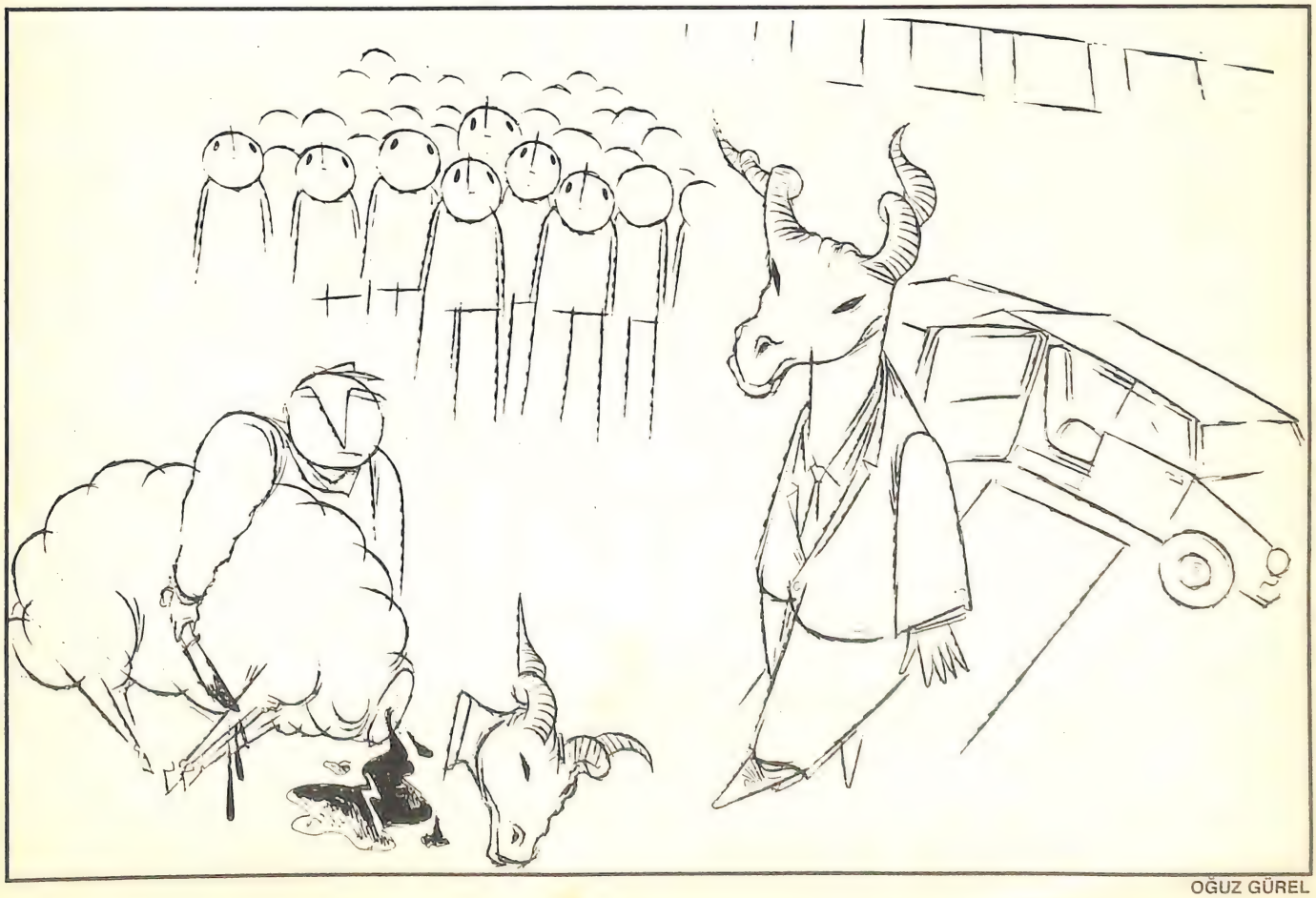

OĞUZ GÜREL

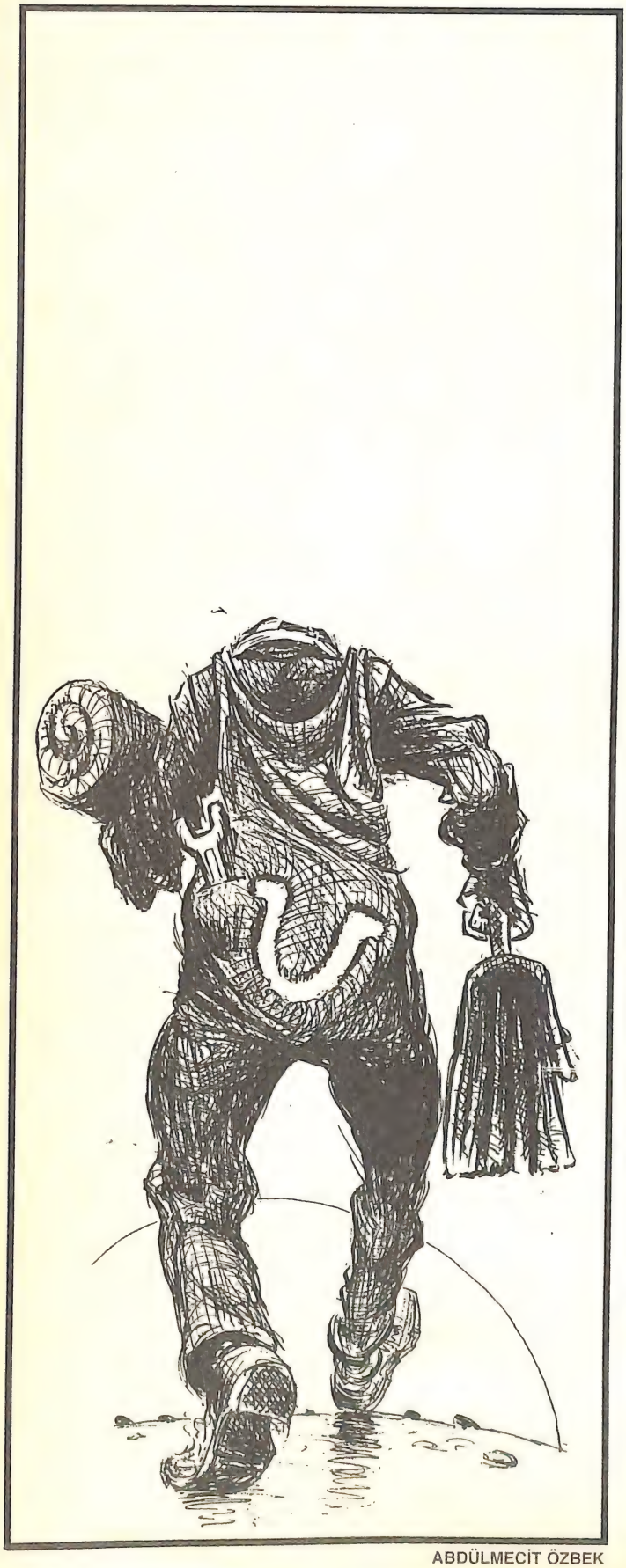

ABDÜLMECİT ÖZBEK

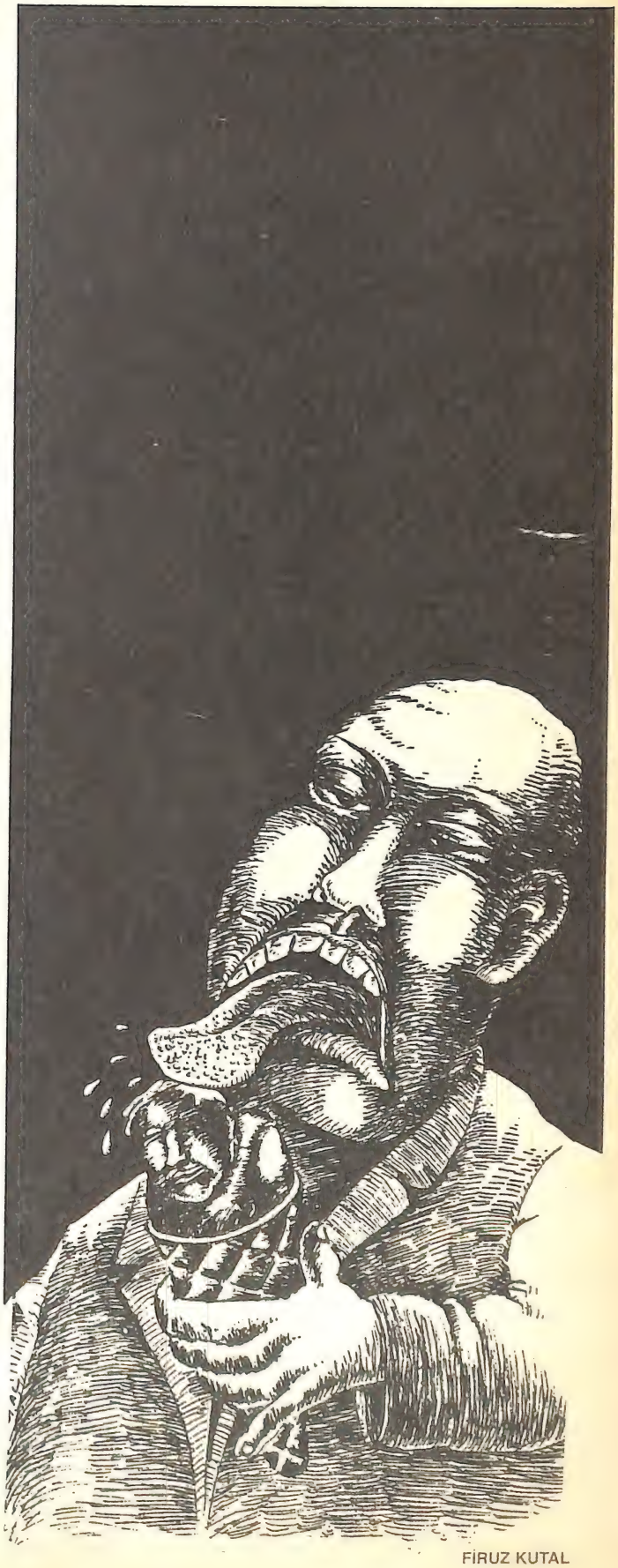

FİRUZ KUTAL

MURAT ÖZMENEK

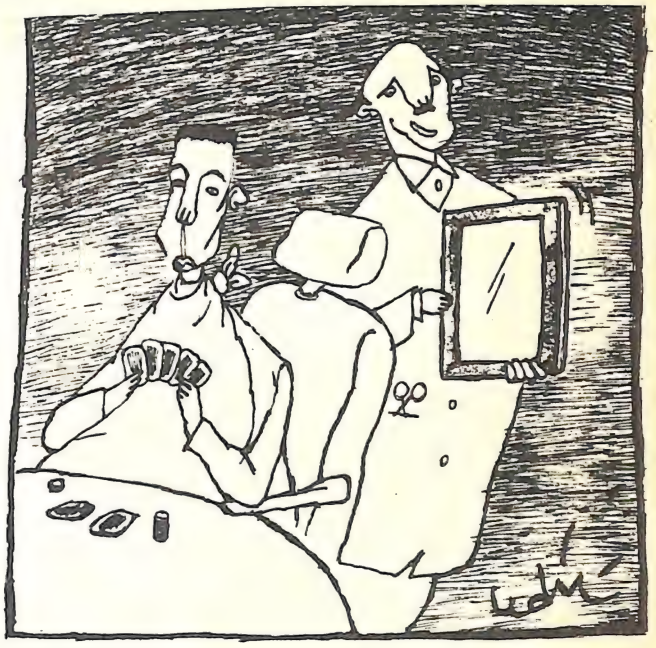

EDİZ ÇELİK

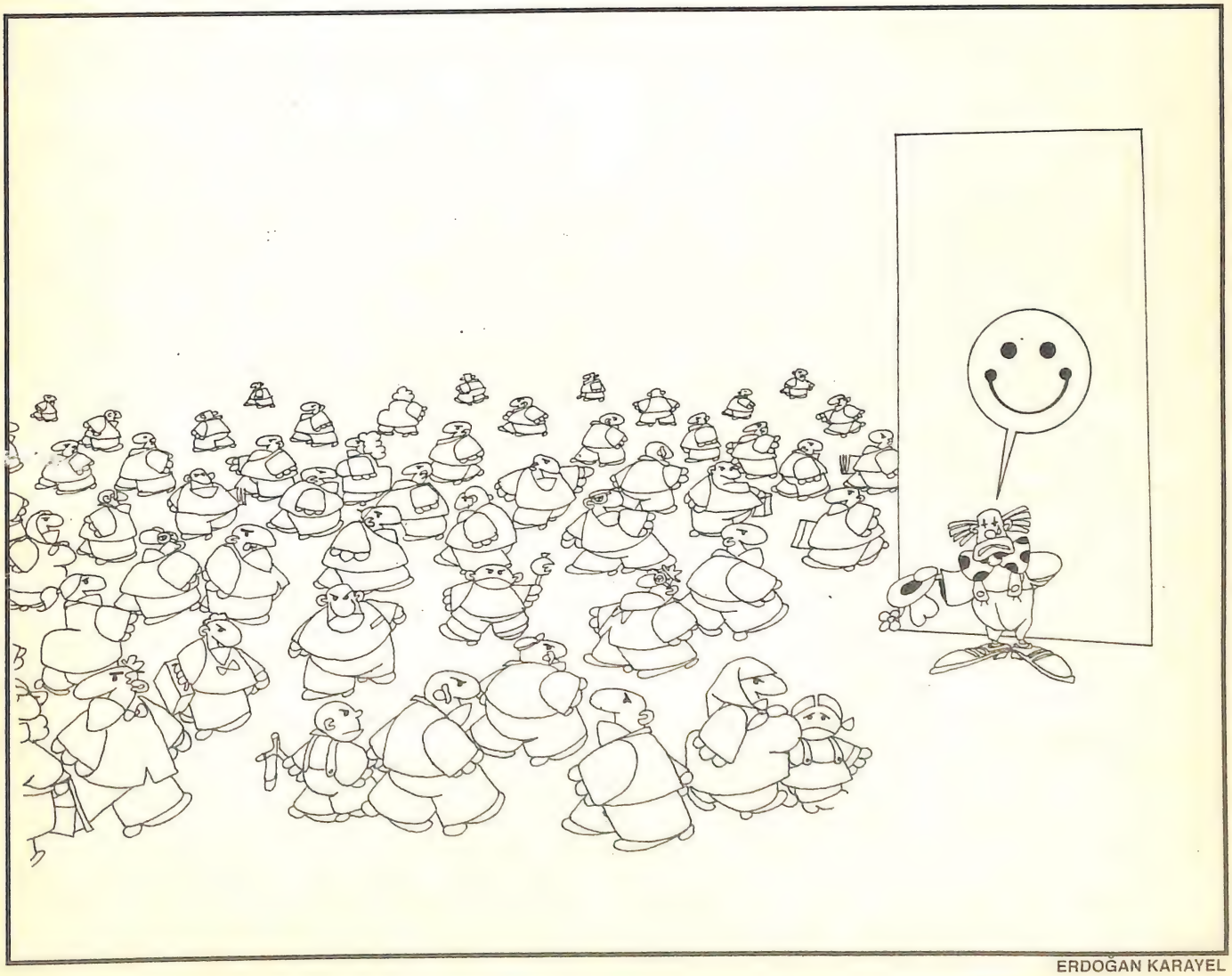

ERDOĞAN KARAYEL

GÜLDÜŞÜN ÇORBASI

ÖZGÜR ARHAVİLİ

CEP TELEFONU

Eskiden el radyosu ile salınırdı insanlarımız, günümüz insanları artık el (cep) telefonu ile salınır oldu. Yarının insanı kim bilir neyle salınacak?! Bilinmez! Öteden beri cep telefonuna taktım. Bir türlü barışık olamadım bu meretle... Yıllar önce ilk mizahını ben yapmıştım diyebilirim bu sayfalarda. O yazı bir yerlere bile taşınmıştı. Hatta Hıncal Uluç'un köşesinde rastladım bir keresinde. İlkin tanıyamadım. içimden "ne güzel anlatmış cep telefonunu" dye geçirirken, satır aralarında adımı görünce bastırılmış popülist duygum ne kadar okşanmıştı bilemezsiniz... Herneyse kim olsa aynı duyguları yaşar. Çünkü Hıncal'ın köşesinde yer alıyorsunuz. Kolay mı bu kolay mı! Kolay mı!.. Ve gün oldu araya birileri girdi cep telefonu ile barıştırdılar beni. Şu an masamın üzerinde mini mini "panasonic" harekat anını bekliyor. Adeta devasa bir popülizm potansiyeli... Bir de küçük askısı var. Bileğime takıyor, avucuma alıyor salına salına hava atıyorum. Geçenlerde terzide ceketimin kolunu bilekten kısalttım minik panasonic'imi kapatıyor diye... Gerçekten büyük kolaylık. Örneğin eve yaklaşır yaklaşmaz Panasonic'imi devreye sokuyorum. Telefonu açtıklarında deyiveriyorum... "Otomata basın ben geldim" Eskiden ne idi o! Yorgun argın gelmişsin eve kadar kapı kapalı. Elini cepten çıkar, o yetmiyormuş gibi elini zile çıkar zile bas ve bekle ki otomattan kapıyı açsınlar... En güzeli de hani topluluk içinde panasonicin ötüyor ve sen önemli adam edasıyla ayağa fırlayıp "Alo" der demez havalı havalı elin kulağındaki panasonicte dört dönüyorsun ya. İşte o spontane sanal popülizm orgazmı insanı çıldırtıyor... Siz de yaşayın, boş durmayın beyler! Eller cebe... El arabasına! Pardon El telefonuna yani CEP telefonuna...

MAHŞERİN DÖRT EŞEĞİ

Zampara bir toplumuz... Bulduk mu affetmeyiz... Hemen dedikodu yaparız, mahalle cadılarına taş çıkartırcasına... Bir kadın hele de alımlı çalımlı ise konuşma gör... Sanal dünyalarında kadını kesin becertirler... Al sana sanal bir fahişe. Ikına sıkına da olsa bir kadınla ahbap oldun diyelim... Başlarsın sanal becermelerini anlatmaya... Etti mi ikinci sanal fahişe... Toplumun neden fahişeden geçilmediğini anladınız değil mi?! Bastırılmış sanal becerme fantezilerimizdir toplumu kısmen de olsa kirleten...

Memuriyete dönmezden önce (18 yıl sonraki dönüş) şirketimle bir kurumla çalışıyorum... Kurumun departmanlarından birinin dört çalışanı, dördü de bir alem ve dem zampara... Mahşerin dört eşşekli zamparası gibiler... Komşu departmanın uzun ve sarışın hatun er kişisi her gittiğimde, bütün er ile neferi peşine takmış salonda dört dönüyor. Kız nerde nöbetçi zamparaların hepsi kızın peşinde, her kart hergele kıza birşeyler öğretmeye çalışıyor... Geçen gittiğimde benim departmanın 4 atlısı yok... Bilgisayar odasında olduklarını söylediler... Asma kata çıktım. Asma kat merdiven başına dek taşmış... kalabalığı yararak bilgisayar odasına kafamı uzattım, ne göreyim! Mahşerin 4 eşşeği kızın başında kız da işin, yani bilgisayarın... neymiş efendim kıza bilgisayar öğretiyorlarmış, kız da öğrenmekten dört köşe, mahşerin dört eşeği ile birlikte kişniyor... Hepsinin amacı kızın e-mail'ini yakalamak... Kız koltuğa yayılmış... Yırtmacı, insanları bir o kadar daha öğretme şevkine sürüklüyor... Kızın yırtmacı Hande İtizi ile Demet Şenyer'in yırtmacından büyük ve de tahrip gücünde. Yalanım varsa Banu Alkan'la reklam filminde oyniyim... Valla yalanım yok e-mail'ini yakalayarak bir zaman sonra ben de kıza bilgisayar öğrettim. Hem de ofisimde Kız Kulesi'nde Galata Kulesi gibi mutlu ve bahtiyar oldum. Kız kesin fahişe değildi aksine şerefli haysiyetli onurlu ve mutlu idi. Tüh be! Üçüncü sanal fahişeyi yakalayamadık...

imza: Sanal Atıcı

MİZAHOLOJİK ÖZLER

1. Atatürk'ün İzindeyiz Fethullah Gülen'in Dizinde Bakmayın Askere Sizinleyiz Sizinle
2. Atam Sen Rahat Uyu. Halkımızı Senden Sonra Hemen Uyuttuk... Gürültü Yapamazlar.
3. Halk: Git Gel Konya Altı Saat! Deyyo
   Nadide Sultan'da: Konyalı'dan Başkasına Bastırmam? Deyyo
   Essah bu işte bir terslik yoh değil mi?
4. Varsa yoksa borsa...

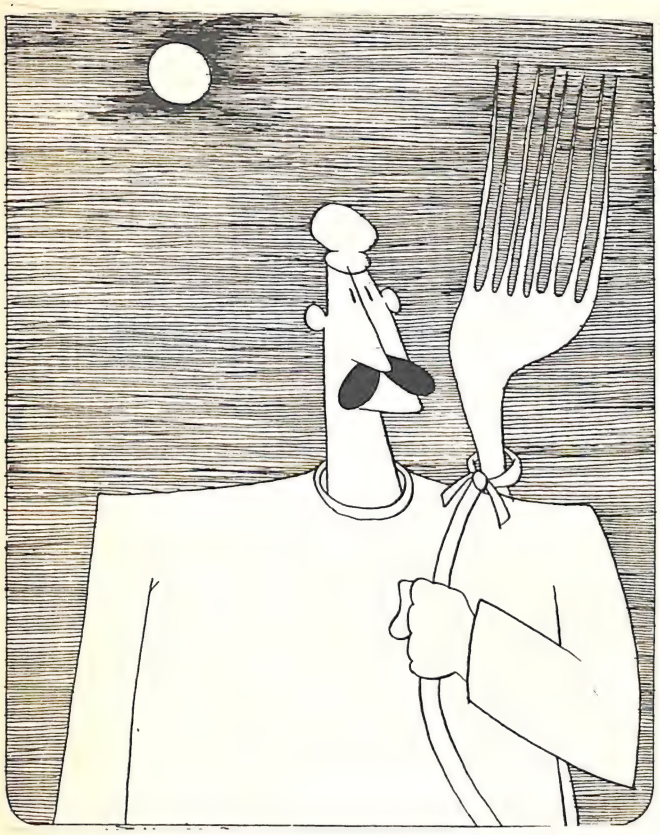

SERDAR KUTCA

CEMALETTİN GÜZELOĞLU

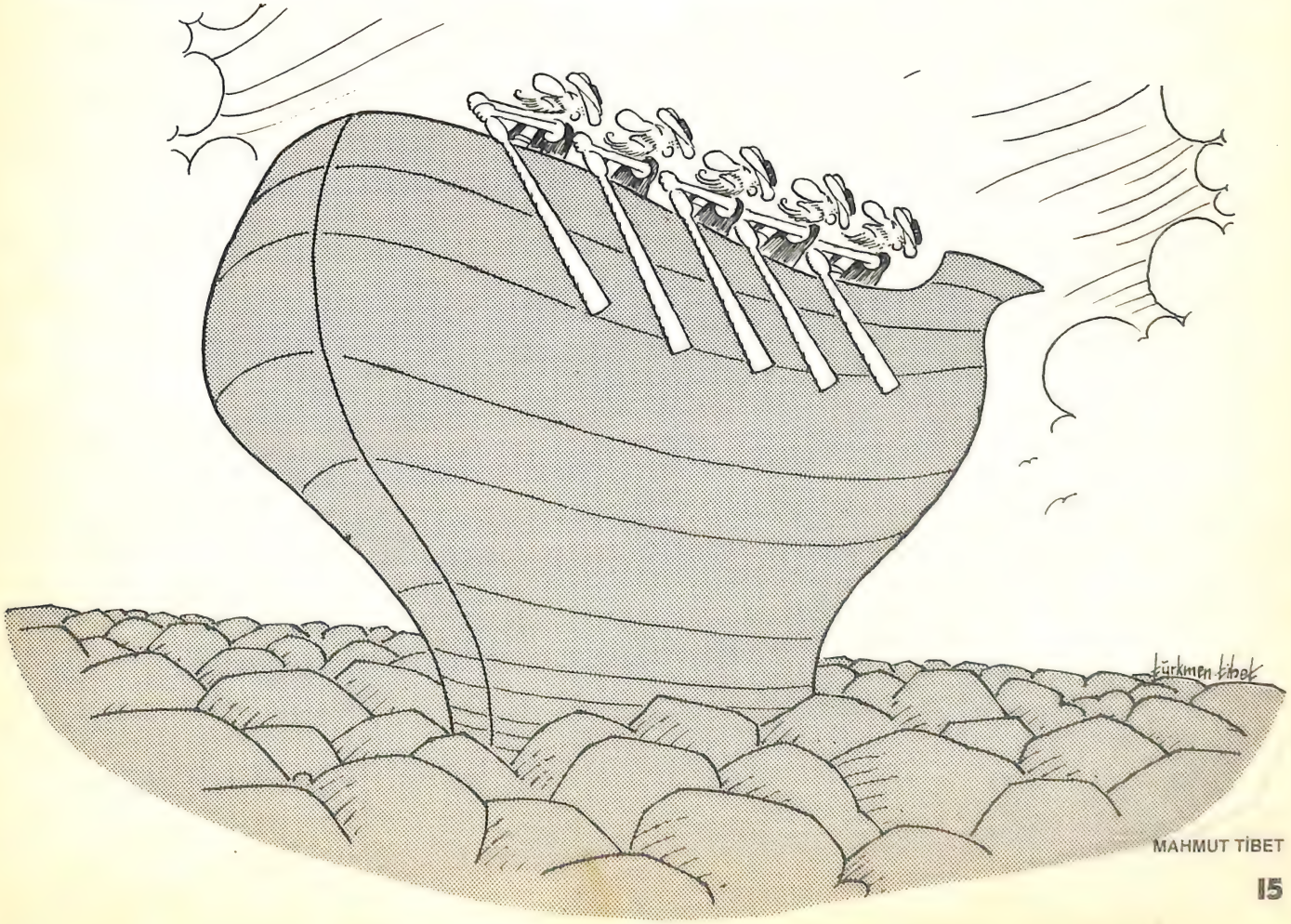

MAHMUT TİBET

KARİKATÜRİST ANEKDOTLARI

■

YENER ÇAKMAK

■

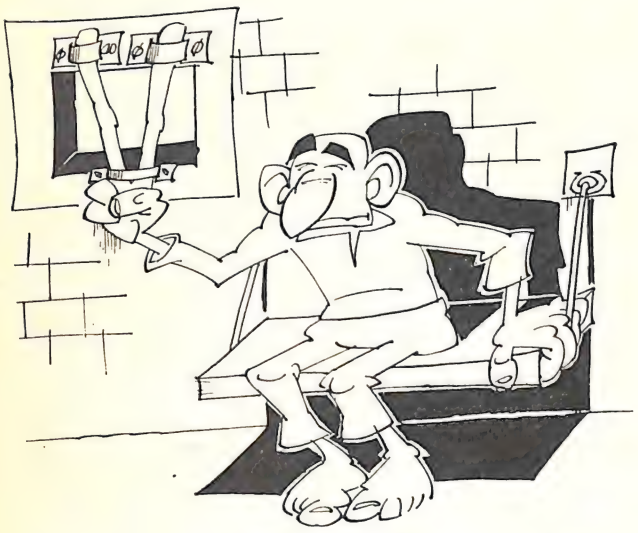

BÜLENT OKTAY

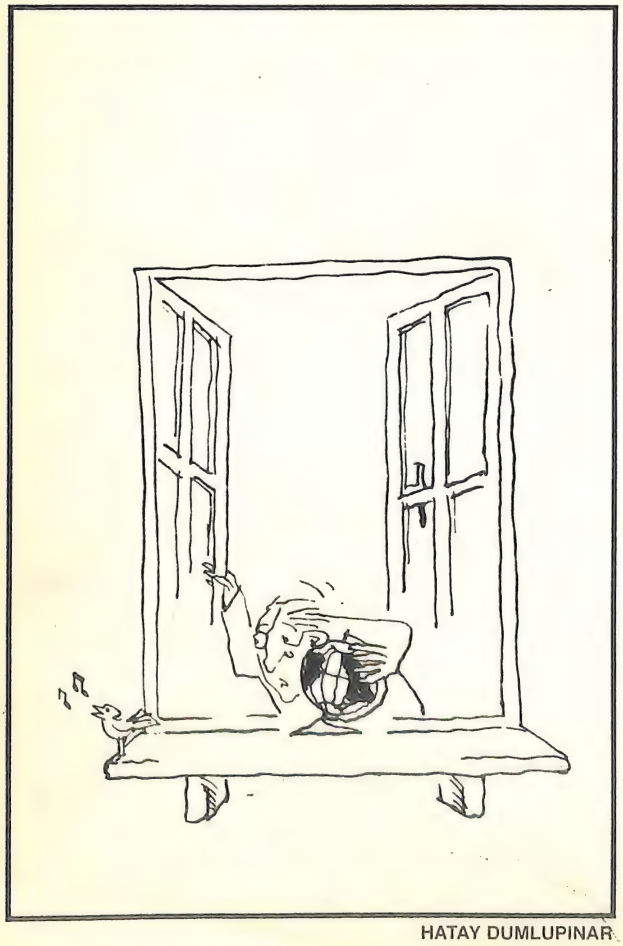

HATAY DUMLUPINAR

KARİKATÜR SAYESİNDE MİLLETVEKİLLERİNDEN FAZLA MAAŞ ALDIM

Turhan Selçuk anlatıyor:

Ben karikatüre 1941'de başladım. O dönemde çıkmakta olan mizah dergilerini izliyordum. Çok da büyük bir sempatim yoktu karikatür sanatına karşı. Karikatürcü olacağım diye bir düşüncem de yoktu. Ama ilkokuldan beri resim derslerinden yüksek notlar alırdım. Bu resim öğretmenlerimin de dikkatini çekerdi. Çizgiye meraklıydım. Bir gün bana karikatürlerimi bir gazeteye göndermemi söylediler. Ferit Halil Güven, Halk Partisi milletvekiliydi. O zaman "TÜRK SÖZÜ" gazetesini çıkarıyordu. "Sürekli çiz, yayınlayalım" dedi. Sürekli çizmeye başladım. Bir de spor dergileri çıkıyordu istanbul'da. istanbul'a geldiğimde Yusuf Ziya Ortaç gördü çizdiklerimi. O da beğendi. Hatta o zaman "AKBABA"nın dışında Mehmet Faruk Gürtunca'nın çıkardığı "HERGÜN" diye bir gazete vardı. Orada çizmeye başladım. Refik Halit'in "AYDEDE"si, derken birden bire kendimi bir günlük gazetede "YENi İSTANBUL"da buldum.

Ben İstanbul'a geldiğimde "Dişçilik Fakültesi"nde okuyordum. Dergilerdeki çalışmalarım da oldukça yoğundu. Karikatürden para kazanıyordum. Daha sonra okulu bıraktım. Zaten rahatsızlanmıştım. Yeni İstanbul'a 1949'da girdim. O zamanlar mebuslar (milletvekilleri) 400 lira maaş alıyorlardı, ben 500 lira maaş alıyordum. Yani maaşım mebuslardan bile yüksekti. Bu rahat bir ortamdı benim için.

■

TURHAN SELÇUK DİYOR Kİ:

KARİKATÜRCÜ ÇİZGİYLE DÜŞÜNÜR, ÇİZGİYLE ELEŞTİRİR.

KARİKATÜRCÜ, DÜNYADA YAŞANAN HER ŞEYİ YAKINDA İZLEMELİ, İYİ BİR GÖZLEMCİ OLMALI.

TÜRK KARİKATÜRÜ, YERYÜZÜNÜN ÖNDE GELEN KARİKATÜRLERİNDEN BİRİDİR.

EDİZ ÇELİK

SERDAR GICIKLAR

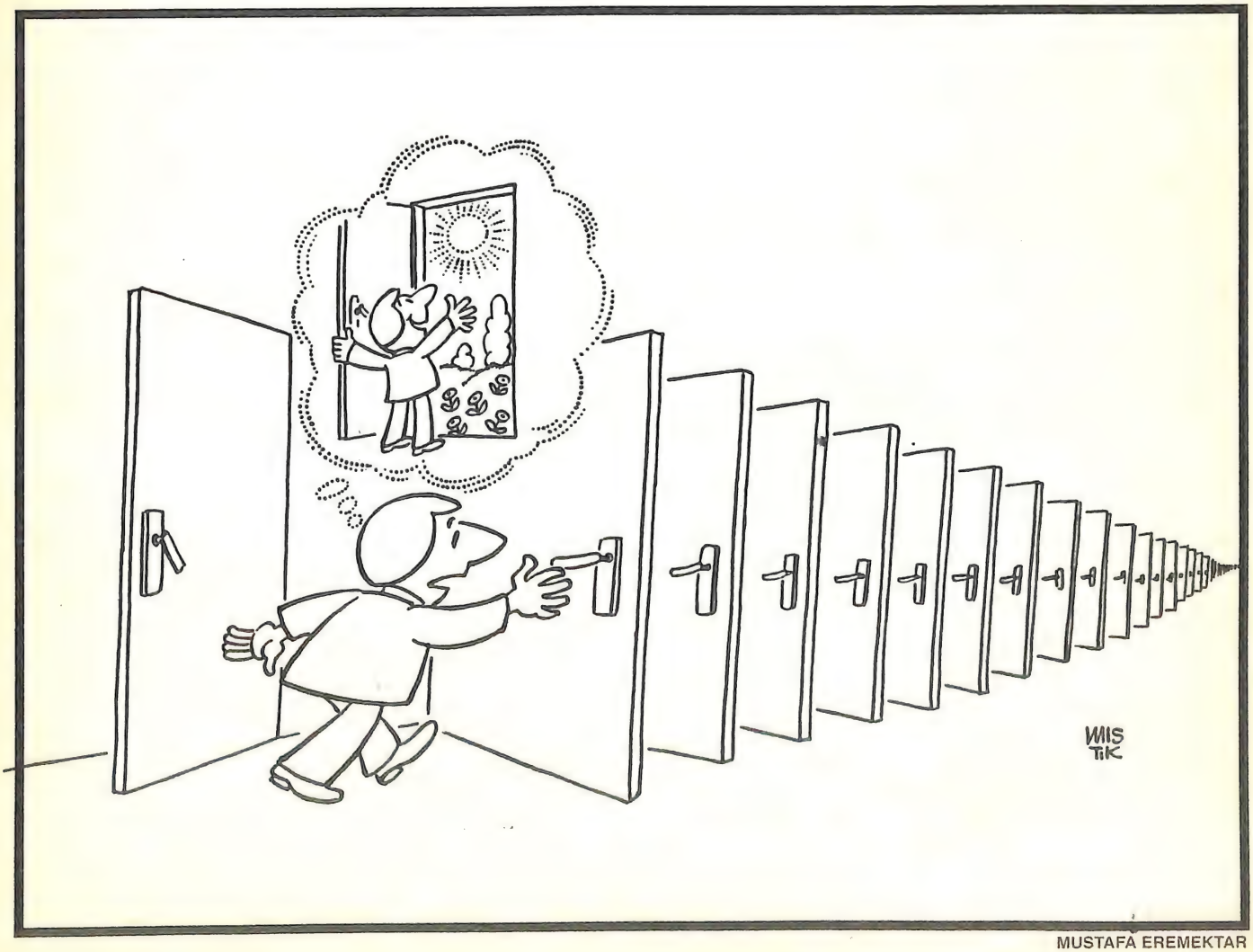

MUSTAFA EREMEKTAR

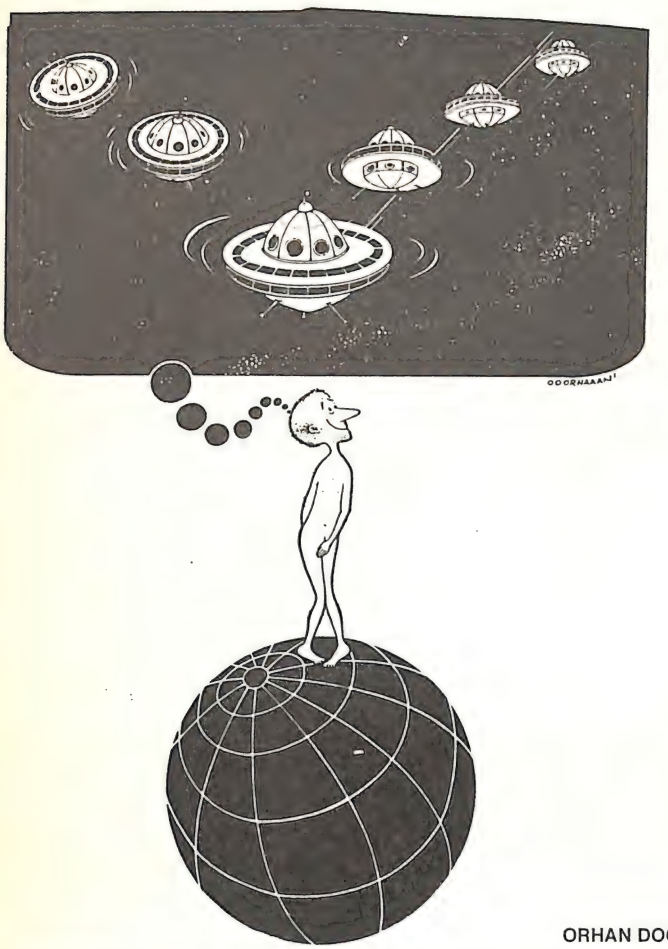

ORHAN DOĞU

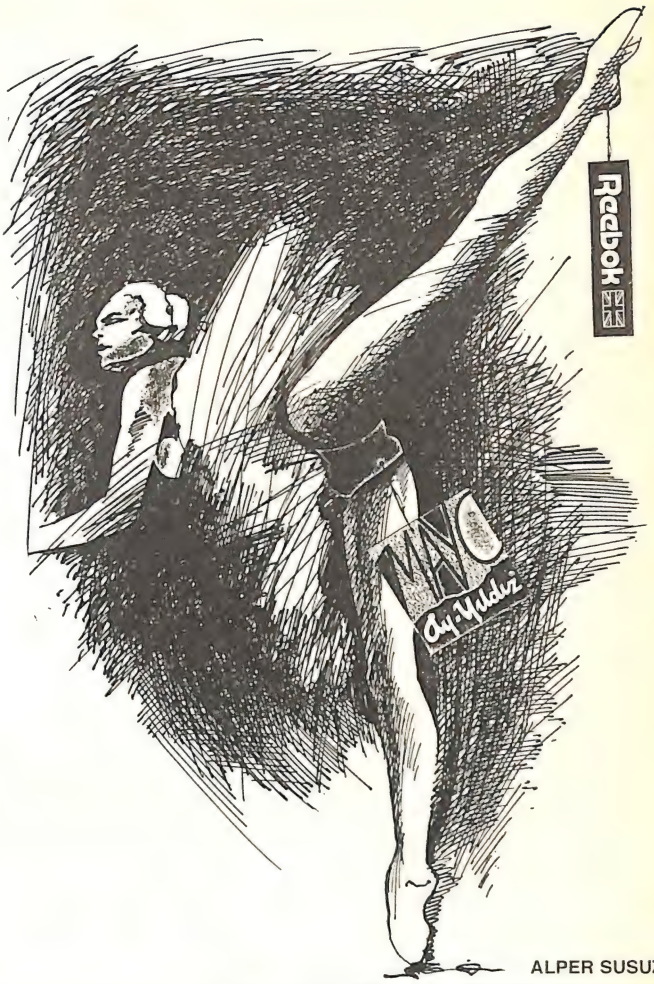

ALPER SUSUZLU

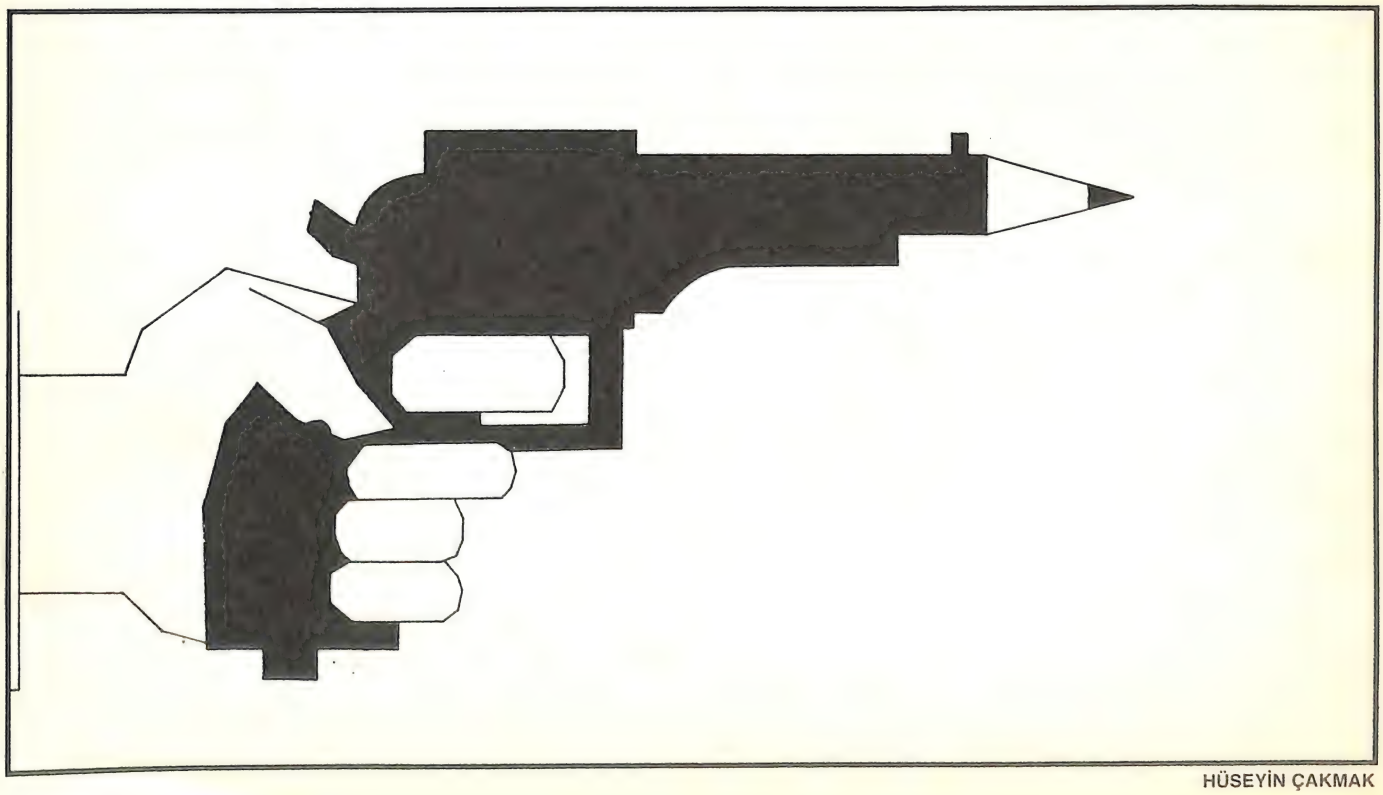

HÜSEYİN ÇAKMAK

ORHAN COPLUGİL

TÜRKİYE'DE ÇİZGİ ROMANIN KRONOLOJİSİ (1929-1993)

Iki sayıdır karşınıza listelerle çıkıyoruz. İçinde hataları, eksiklikleri olan saptamalar yapıyoruz. Bu sayıda da benzer nitelikte yine yapılmamış bir ilk denemeyle karşınızdayız. Türkiye'de çizgi romanın kronolojik bir sıralamasını vereceğiz. Hem yerimizin darlığı hem de belkide biraz benim kişisel tercihlerim yüzünden atlanmış, eksik kalmış ayrıntılar olduğunu göreceksiniz. Her şeyin yazılması gerekmiyordu. Ayrıca inceleme geniş tutularak dönemler itibarıyla da yapılabilirdi. 1934-45 Başlangıç, 1946-54 Arayışlar, 1955-70 Altın çağ, 1970-85 değişim; çıkışları, yitişler ve nihayet 1986'dan günümüze kadar olan bölüm düşüş veya Rönesans olarak görülüp incelemeler çıkartılabilirdi. Bu yüzden bu sıralamanın şimdilik kabul görmesini diliyoruz.

1929 Çocuk Sesi dergisi çıktı.

1934 Afacan çıktı. Orhan Tolon (ilk çizer) ilk yerli çizgi roman "Zıp Zıp ve arkadaşlarını Çocuk Sesi'nde çizmeye başladı.

1935 Baytekin (Gordon), Bayçetin (Jungle Jim), Birik Birad (Brick Bradford), Afacan ve Çocuk Sesi dergilerinde yayınlanmaya başladı.

1939 Çocuk Sesi ve Afacan dergileri birleşti. 1001 Roman çıktı.

1943 Çocuk Haftası çıktı.

1945 Doğan Kardeş yayınlanmaya başladı. Cemal Nadir "Tarzan Türkiye'de" ve ilk kadın çizgi romancı Selma Emiroğlu "Kara Kedi Çetesi"ne başladı.

1946 Mehmet Tekdal, Sururi, Firuz, Ayhan Erer-Şahap Ayhan çizgi roman çizmeye başladılar.

1950 Hürriyet pazar ilavesi vermeye başladı. Aynı ilavede Ratip Tahir Burak çizgi roman kariyerine giriş yaptı.

1951 Pekos Bil (ilk aynı kahramanın serüvenlerinden oluşan dergi) çıktı.

1952 Yelpaze dergisi çizgi romanını kopyaladığı için Hürriyet'i dava etti.

1953 Ratip Tahir Yeni Sabah'a transfer oldu. Köroğlu (ilk aynı kahramanın serüvenlerinden oluşan yerli dergi) çıktı.

1954 Ratip Tahir, Yeni Sabah'la anlaşmazlığa düşüp gazeteden ayrıldı. Yarım kalan "Bir yemin uğruna"yı Şahap Ayhan tamamladı. Şevki Amerika'ya göç etti. Sururi, "Vasfi Maksu" takma adıyla çizgi roman yapmaya başladı. (Aslında kopyalıyordu).

1955 Altan Erbulak, Faruk Geç, Nihat Bali, Turhan Selçuk, Suat Yalaz, Eflatun Nuri, Yalçın Çetin çizgi romana başladı. Ceylan ve Tommiks çıktı.

1956 Oğuz Aral çizgi romana başladı. Teksas çıktı.

1957 Abdülcanbaz ve Taş Devri başladı.

1958 Resimlerle hikayeler dergisi çıktı.

1959 Tarihi çizgi romanların başlangıcı, Kaan'la Akşam'da atıldı (19 Ağustos). Çapkın Hırsız, Utanmaz Adam çıktı. Şahap Ayhan, erotik öykülerine başladı.

1961 Kaan'dan sonra Karaoğlan başladı.

1962 Kaan film oldu.

1963 Cici Can ve Keloğlan başladı. Karaoğlan dergi olarak çıktı.

1964 Zıp zıp çıktı. Bizimkiler başladı.

1965 Karaoğlan film oldu. Bahadır çıktı. Malkoçoğlu başladı.

1967 Can Kardeş, Tina, Korku dergileri çıktı. Tarkan ve Gerçek hayat hikayeleri başladı.

1968 Yalaz, Akşam'dan ayrılarak önce Yeni İstanbul sonra Milliyet'e geçti.

1970 Oğuz Aral Günaydın'da "Gırgır" adlı bir köşeye başladı.

1971 APS Comics kuruldu. Onun aracılığı ile çizerler yurtdışına özellikle Almanya'ya çizgi roman yaptılar.

1972 Milliyet Çocuk, Salata, Gırgır ve Kara Murat dergisi çıktı.

1975 Çarşaf ve Mister No çıktı.

1976 Çoban Çantası, Yüzbaşı Volkan, Mokok, Gaddar Davut, Çılgın Bediş başladı.

1977 Ratip Tahir Burak öldü.

1978 Mikrop çıktı. Sezgin Burak öldü. Conan çıktı.

1979 İnce Mehmed çizgi romanı yayınlandı.

1980 Muhlis Bey, gı dedi.

1981 Gırgır bir aylığına kapatıldı. Türkiye çocuk çıktı.

1982 Güneş gazetesi çıkarken bütün çizgi romancıları topladı. Tarkan, Bulvar Gazetesinde tekrar başlatıldı.

1983 Ken Parker, Alaska adıyla çıktı. Torgal başladı.

1986 Limon dergisi çıktı. Bu dergiden çıkan yeni çizgi romancılar Suat Gönülay, Kemal Aratan Gırgır'da kalan Ergün

Gündüz, Galip Tekin ve İlban Ertem'le sonraki dönemin en önemli yıldızları oldular.

1988 Necdet Şen'in tartışma yaratan "Bacı" çizgi romanı yayımlandı.

1989 Hıbır ve Dıgıl çıktı.

1990 Pişmiş Kelle çıktı. Sencer, Soner Tuna gibi yeni çizgi romancılar çıktı.

1991 Rr ve Zeplin çıktı. Limon, Leman'a dönüştü. Çizgi roman üstüne ilk fanzine çalışmalar yayınlandı.

1992 Erotik çizgi roman dergileri yayınlanmaya başladı. Joker çıktı. Enki Bilal Türkiye'ye geldi.

1993 Çeşitli çizgi roman albümleri çıktı. Joker, Eroskop, Yorgan, Rh+, Deli, Gaddar Davut ve Tewlo kapandı.

Gelecek ay buluşmak üzere, sevgilerimle.

Levent CANTEK

BİR KARİKATÜR ALBÜMÜ BİR KARİKATÜRCÜ

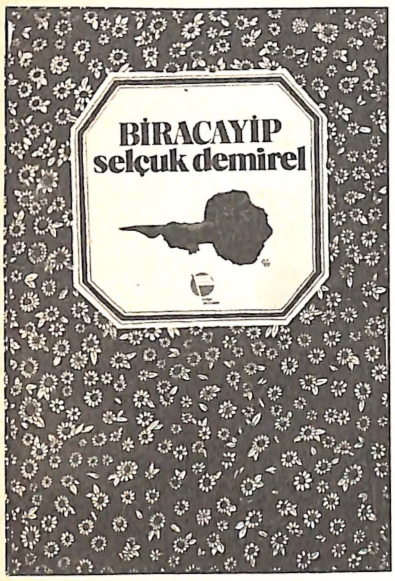

KARİKATÜR SANATÇISI SELÇUK DEMİREL'İN "BİR ACAYİP" İSİMLİ KARİKATÜR ALBÜMÜ 1980 YILINDA BELGE YAYINLARINDAN YAYIMLANMIŞTIR.
1954 ARTVİN DOĞUMLU OAN ÇİZERİ'İN "BİR ACAYİP" İLK KARİKATÜR ALBÜMÜDÜR. BİRÇOK DERGİ VE GAZETEDE ÇALIŞAN SELÇUK DEMİREL HALEN FRANSA'DA YAŞAMAKTADIR. KARİKATÜR ELEŞTİRMENİ HIFZI TOPUZ, DEMİREL İÇİN "ÇAĞIMIZIN KARİKATÜR ANLAYIŞINA UYGUN OLARAK YAZISIZ KARİKATÜR YAPIYOR, TÜM MESAJI ÇİZGİLERİNDE. AMA BAZEN KARİKATÜR İÇİNE BİR ŞİİR VEYA BİR SLOGAN DA SOKUŞTURUYOR, O KADAR" DİYOR.
TOPLUMSAL OLAYLARIN EN İYİ ŞEKİLDE YANSITILMIŞ ÖRNEKLERİNDEN OLAN "BİR ACAYİP" KARİKATÜR ALBÜMÜ ÇİZERİ SELÇUK DEMİREL'E BOL ÇİZGİLİ GÜNLER DİLERİZ.

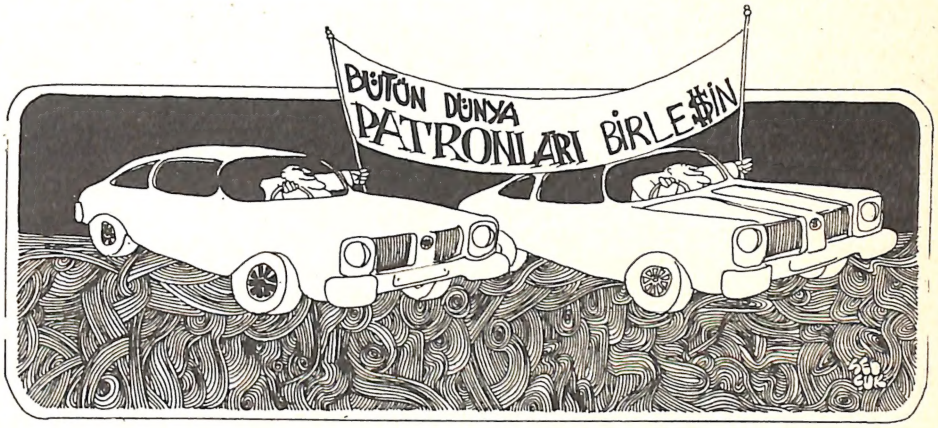

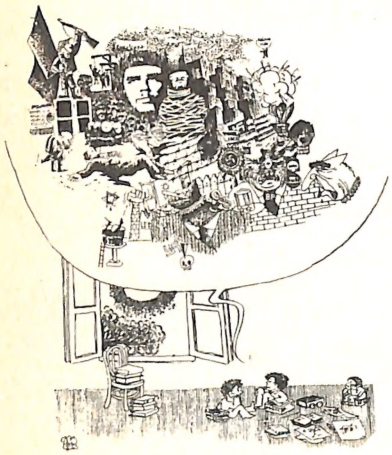

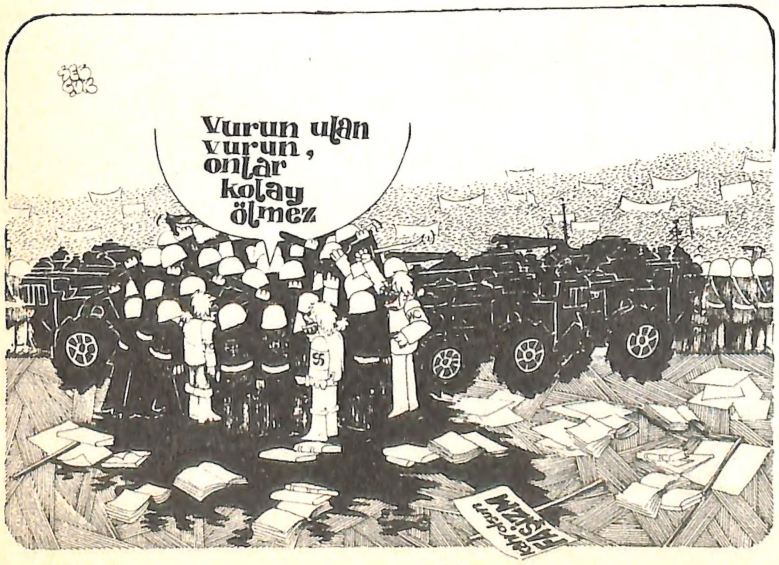

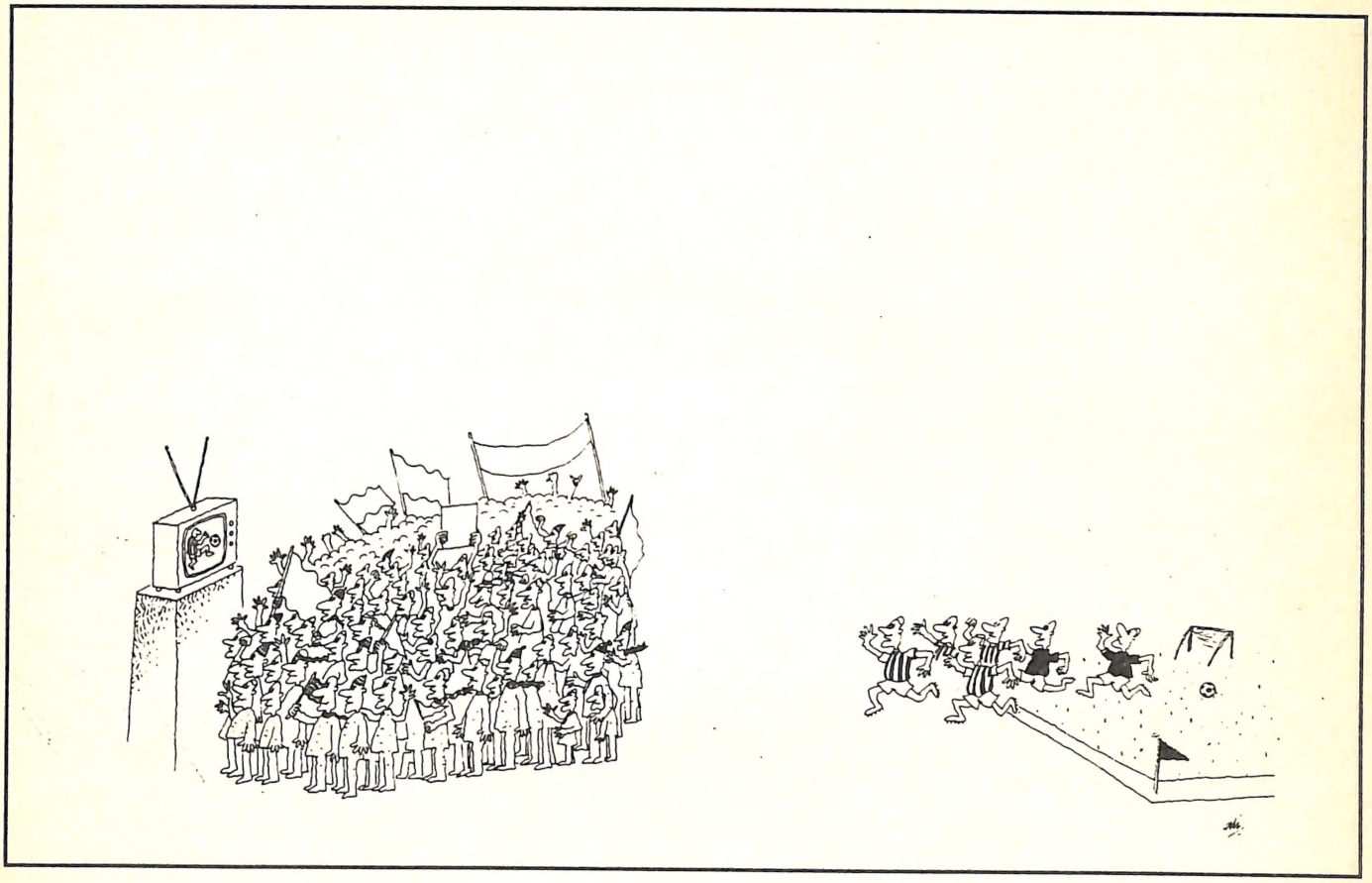

ALI HERKUL ÇELİKKOL

CEVREMDEKİLER — GÜNGÖR KABAKCIOĞLU

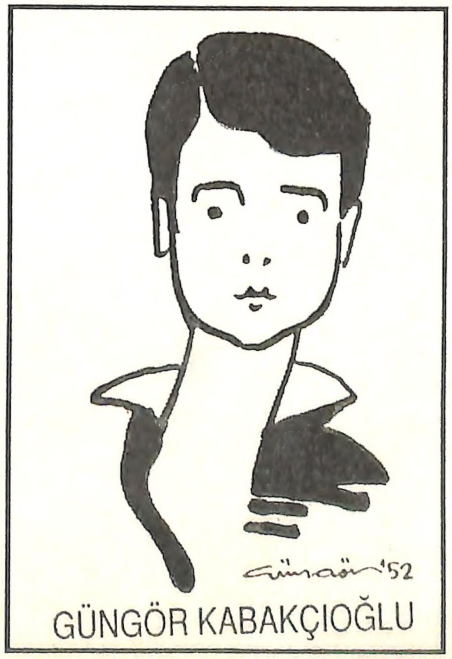

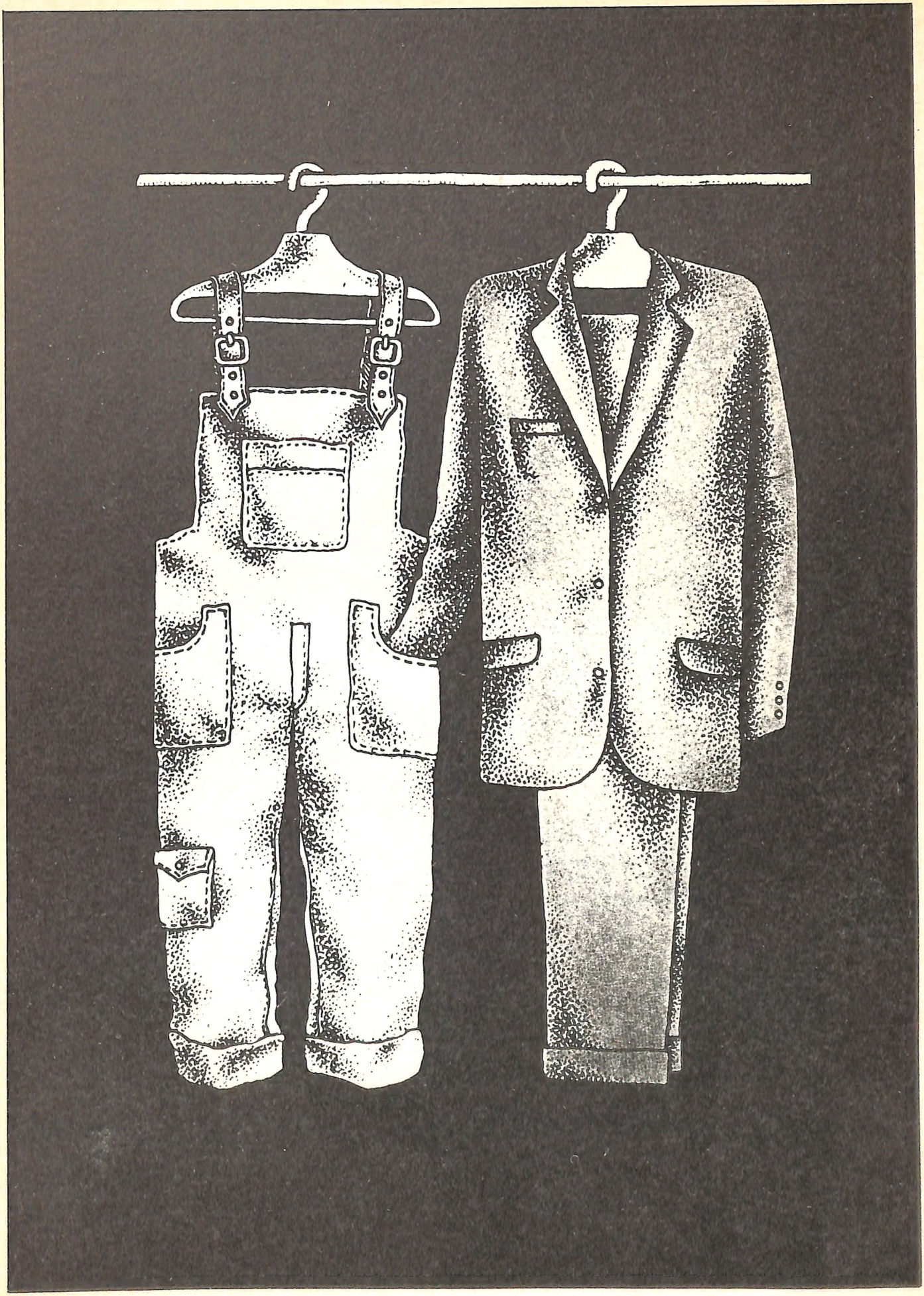

EROL ÖZDEMİR